

Turistický magazín

ročník XV., duben 2021

ZDARMA

KAM

po Česku

www.kampocesku.cz

Člověk může být dokonalý a prázdný, nebo může mít fantazii a být i s nejlepším předsevzetím stejně neužitečný.

-Arnošt Lustig-

**Spali jsme dlouho,
tak zpátky na nohy**

Martin Cink, žbluňk (660 let)

Pražané dali v pytli utopit nějakého kněze Martina Cinka, kaplana hradského, svrhuše ho z mostu do Vltavy. Císař Karel IV. byl tehdy v Norimberce a zvědav o tom, rozkázal rychtáře i konšely všechny, kteříž o tom skutku věděli, s úřadu zřázení, aniž chtěl prvé do Prahy přijeti, až by ti všichni z města vyšli. (Veslavín, str. 322)

Hartman Schedel, Liber Chronicarum, 1493

Příčina události není známa, jen se lze domnívat, že to asi pěkně „žbluňklo“. Stalo se tak 3. dubna 1361, čtyři roky po položení základního kamene Karlem IV. (1 3 5 7 9 7 5 3 1), tedy roku 1357, 9. 7. v 5:31 hodin ráno, ale ještě před jeho dokončením roku 1402. Na památku kněze byl vztyčen v místě jeho svržení do Vltavy prostý dřevěný kříž, který časem přijal roli jakéhosi ochránce mostu. Během husitských bouří, když táhli 10. 9. 1419 radikálové ze Starého Města na Malostranské náměstí, kříž zničili. Nový dřevěný kříž s ukřižovaným Kristem byl vztyčen roku 1436, dva roky po porážce husitů v bitvě u Lipan. V průběhu dvou dalších století byl jedinou ozdobou mostu, jen na přelomu 15. a 16. století naproti kříži vznikla boží muka.

Silný vítr v prosinci 1613 urazil hlavu Krista. Roku 1614 byl na mostě vztyčen nový dřevěný kříž, který se ocitl v ohrožení po korunovaci Fridricha Falckého českým králem 4. 11. 1619. Jeho manželku Alžbětu Stuartovnu totiž pohoršoval pohled na málo zahanené tělo Krista, proto žádala krále, aby kříž dal vyměnit, protože „na toho nahatého lazebníka svýma očima hleděti nemůže“. Král vydal příkaz, ale pobouření Pražané přiměli Staroměstskou městskou radu postavit ke kříži stráž a překaziti králův úmysl. Král na radu hraběte Šlika nařízení odvolal, stráž odešla, ale našel se „dobrák“, který kříž shodil do vody. Jásala jistě kalvinistická Stuartovna, leč ne na dlouho. Po bitvě na Bílé hoře 8. 11. 1620 Prahu „zimní král i královna“ chvatně opustili. Další kříž v pořadí zasáhl blesk 23. 5. 1628 a rozrazil krucifix i dvě sochy, proto musel být odstraněn. Nový dřevěný kříž nechal vyřezat císař Ferdinand II. roku 1629 Arnoštem Heidelbergerem – byl doplněn na prkně malovanými postavami Panny Marie, Máří Magdalény a svatého Jana. Krátce předtím došlo ale k zajímavé události. Jistý Bohuchval Valkoun z Adlaru, pán na Zlonicích a účastník stavovského povstání na straně stavů, byl

po Bílé hoře odsouzen ke ztrátě majetku. Na přímluvu přátel z toho nakonec byla jen peněžitá pokuta. Ferdinand II. mu nařídil dát na nový kovový krucifix Kalvárie 3000 zlatých rýnských (zlatý rýnský = 30 bílých grošů). Bohuchval zaplatil roku 1627 královské komoře, ta ale peníze půjčila k zapravení proviantu císařského vojska. Kříž tedy i nadále zůstal dřevěný, ale vydržel jen osm let. V roce 1637 se díky větru téměř uvolnil a hrozilo jeho zřícení. Vzniklo nové zobrazení Kalvárie se dvěma sochami Fabiána Harovníka, které vyřezal Jeremiáš Fischel.

K dalšímu poničení kříže došlo za švédského obléhání Prahy (31. 7.–1. 11. 1648), kdy údajně český kanonýr ve švédských barvách ustelil Kristovi hlavu – a ještě týž den padl. Ale věřte tomu... Císař Ferdinand III. dal torzo Krista přenést do Klementina, dnes je v arcibiskupském semináři. Když se císař Leopold I. dověděl, že u kupců Hyllingerovských je na prodej kovový krucifix, vyslal malíře Karla Škréty a dělovljce Mikuláše Löwa do Drážďan. Dílo litce Hanse Hillingera podle návrhu Wolfa E. Brohna z roku 1629 císařští vyslanci zakoupili roku 1657 za 500 tolarů. V roce 1666 byly u kříže osazeny dvě olovené sochy sv. Marie a Jana Evangelisty, ulité zvonařem Mikulášem Löwem z Löwenberku.

Roku 1696 byl na kříž připevněn zlacený hebrejský nápis „Kados, Kados, Kados Jahve Sbaot“ (Svatý, Svatý, Svatý je Hospodin zástupů). Úryvek citátu z biblické Knihy proroka Izaiáše, záměrně hanlivě umístěný na Kalvárii, byl potupou židovských věřících. Nápis musel zakoupit pražský Žid Elias Backoffen, údajně se rouhající kříži poklonou čelem vzad. Pokutu mu uložil Královský apelační tribunál, kterému předsedal Václav Vojtěch ze Šternberka. Příběh popsany na tabulce byl osazen v kartuši (pískovcové skalky Golgoty, motiv Adamovy lebky, hadů, žab a ještěrek od drážďanského sochaře J. J. Hermanna

Sousoší Kalvárie dnes

Aegidius Sadeler, Prospekt Prahy, 1606

z roku 1696, nejpozději 1707). Podle historických židovských pramenů je příhoda nepravdivá, Elias Backoffen se stal obětí lživého udání – důsledkem rivality dvou představitelů Pražské židovské obce, jejichž spor vyvrcholil udáním a procesem. (Přestože od roku 2000 událost vysvětlují tři bronzové tabulky, v roce 2007 někdo ulomil hebrejská písmena a shodil je do Vltavy, nebyl dopaden, potápěči větší části písmen našli, menší byly nenávratně ztraceny, kříž byl poté restaurován do původní podoby.)

Dřevěný kříž chátral a roku 1706 ho vichřice porazila. Tělo Spasitele a hebrejský nápis byly roku 1707 přeneseny na nový, již bronzový kříž a olovené sochy nahradily roku 1861 sochy pískovcové Panny Marie a sv. Jana Evangelisty od Emanuela Maxe. Součástí sousoší bylo věčné světlo, zaniklé do poloviny 20. století, dnes je ale zpět na svém místě. Prostor před křížem býval vždy považován za posvátný. Lidé jdoucí přes most tu smekali, byly tu vyhlašovány významné události a čtena důležitá prohlášení. V protějším zábradelním výklenku se naopak popravovali zločinci a nepoctiví živnostníci se tam za trest spouštěli v kleci do Vltavy.

Luděk Sládek

Milí čtenáři,

co říci o aprílovém měsíci, který pranostika popsala jako „ještě tam budem“? Oficiální odhady počasí očekávají teplotně normální jaro, což může znamenat sněžení i horko. Mimochodem, také máte pocit, že ať posloucháte nebo čtete zprávy sebevíc, míň a míň se dozvíte? Možná je to věkem, ale troufnu si tvrdit, že prvního dubna se někteří vyvedeme aprílem a poslední dubnový den přeskočíme nějaký ten čarodějný oheň. Mezitím budou Velikonoce a šňůra dní takových, jaké si je uděláme, nebo jaké nám je okolnosti udělat dovolí. A počasí, to bude takové, jaké se ho rozhodneme mít.

Nemilé je, že jsme stále závislejší na dovozu potravin, třeba jablek a ovoce vůbec. Tíše přihlížíme, jak mizí ovocné stromy, nové se nesází a my potom v němém úžasu stojíme před cenovkami dovezeného ovoce z Tramtárie. Pravda, pro velké zemědělce moc práce rukama, pro malé málo rukou na práci, ale naše soběstačnost je už varovných 39 %. Modleme se tedy, aby dubnové mrazíky nespálily zbylé ovocné stromy v květu a urodilo se alespoň z toho, co nám zbylo. Na modlení je nás dost, dokonce víc o 7,8 tisíce, celkem 10,702 milionu. Jsme to ale šťastná komunita, co? Ze 149 zemí světa v žebříčku OSN jsme totiž sedmnáctou nejšťastnější zemí světa. No jo, je to tak, a navíc jsme si oproti loňsku o jednu příčku polepšili.

Protože je měsíc duben odvozen od dubů, kterým v tomto čase začíná růst nové listy, navrhuji jít si to osobně zkontrolovat. Třeba proto, že nejvíce dubů u nás roste v nížinách, a ne na horách, kam se dnes dostaneme snad jen jako Karkulka s potvrzením od babičky, že jí vezeme nákup. Jen nesmíme potkat vlka. Nebo proto, že sedlák Čupera tak převezl čerta v pohádce Jana Wericha „Až opadá listí z dubu“. Čupera byl pijan, ale pánilo mu to, když šlo do tuhého. Věděl, že na podzim dub všechny listy neshodí, až na jaře, když ty staré vytlačí ty nově rašící. Stejně tak i vy dobře víte, že sedět doma není totéž jako se jít projít, a třeba až k dubu. Jen prosím, nechovejte se jako někteří, třebas i mocní, buďte jiní, uvážliví, ohleduplní a dbající na zdraví své i svého okolí.

Luděk Sládek, šéfredaktor

31. 3. 2021
v elektronické podobě

Z PRANOSTIK...

V tomto měsíci jest obyčejně mnoho silných větrů, nato hned sních, dešť, kroupy, slunečnost, a protože stále proměnlivé povětrí, že se sotva v celém roku takové nalézají.

KAM vybírá z obsahu

Zavřít, pustit, zavřít, pustit!	03
Pikarti? Adamité? Do ohně s nimi!	04
Český konzul a mecenáš	06
Večerníčkův tatínek	07
Výtvarná soutěž Komenský do tříd!	08
Poděbrady ožívají výstavami pod širým nebem.	09
Zažijte Tábor s dětmi.	10
Infocentrum Cheb má nový web	14
Památky Karlovarského kraje	15
Rozhledna nebo hrad?	16
Do Královéhradeckého kraje.	22
Jsi-li dobrý, vítěj.	25
Knižní upoutávky.	26
Augustinova historická fotohádanka	30–31

Kodex vyšehradský

(935 let)

Bohatě iluminovaný románský Codex Vyssegradensis je znám také jako Korunovační evangelistář. Údajně vznikl v době korunovace prvního českého krále Vratislava II. (15. 6. 1085).

Kodex o rozměrech 41,5 x 34 cm a 108 pergamenových listech vznikl patrně již od roku 1070 do dubna 1086, proto nebyl v době korunovace krále nejspíš ani předán. Vyroběn byl snad v duchu řezenské výtvarné tradice, a dárce mohl být některý český klášter. Protože po korunovaci král obdaroval kláštery v Ostrově a Břevnově, mohl být dárce jeden z nich. Původně byl uložen na Vyšehradě, proto „vyšehradský“, a dnes je tato národní kulturní památka součástí sbírek Národní knihovny v Praze.

Alois Rula

foto © Wikimedia Commons

Sněm za přítomnosti krále Ferdinanda (465 let)

Na Pražském hradě proběhlo 15. 4. 1556 setkání stavů Království českého, Markrabství moravského, knížectví slezských a Markrabství Horní a Dolní Lužice.

Kalendář historického národa českého od Veleoslavína uvádí 16 bodů jednání. „4. Kdož máje manželku svou oddávanou, jinou sobě pojal, aneb žena, majíc muže svého, za jiného se vdala, mají u praněře mrskání a cejchem znamenání býti. 8. Řezané cedule i poselství ústní aby se toliko jazykem českým dala, jinak nebude žádný odpovědi povinen. 10. Koní z země aby vedeni nebyli. 12. Cesty od těch, jenž cla mají, se opravovaly.“ Tak o tom se tehdy rokovalo.

Ferdinand I.

Pavel Edvard Vančura

foto © Wikimedia Commons

KAM na výlet s VĚROU MAŠKOVOU

Dramaturgyně a autorka divadelních a rozhlasových adaptací literárních děl Věra Mašková se narodila 26. června 1966 v Rokycanech. Od dětství ji bavila literatura a organizace divadla, a proto se rozhodla studovat dramaturgii na DAMU. Po studiích působila mimo jiné ve Státním divadle Ostrava, ve Střeďočeském divadle Kladno, v Moravském divadle Olomouc, v pražském Divadle v Řeznické či v bratislavské Astorce Korzo '90. Dvanáct let také budovala dramaturgii v Městských divadlech pražských. Od roku 2018 zastává pozici dramaturgyně a také umělecké šéfky ve Vršovickém divadle MANA.

Dramaturgyně a umělecká šéfka Vršovického divadla MANA Věra Mašková

kovárnu a pokochat se pohledem na roubené chalupy. Pak bych pozvala také do Bohem zapomenutého kraje Novohradských hor, krásného koutu jižních Čech, který dýchá starobyloou krásou. Zejména obec Žumberk, jediná opevněná vesnice na celém českém území, s jedinečnou tvrzí a sbírkou selského nábytku, je nesmírně zajímavá.

Děkuji Vám za zajímavé tipy na výlet a dovolu mi, abych Vám popřála mnoho úspěchů v profesním i osobním životě.

Tereza Blažková

Kam byste pozvala naše čtenáře na výlet po České republice?

Pozvala bych je do mé rodné vesnice Dobřív v krásných brdských lesích, což je ideální místo na procházky, houbaření, koupání, cyklistiku a kde, jak jméno napovídá, je dobře. Můžete tam navštívit muzeum herce Jindřicha Mošny nebo středověkou

foto © Wikimedia Commons, Robert Rohál

Dopisy čtenářů

Děkuji. Alena Heverová

Dobrý den i Vám, paní Heverová, máte pravdu, obchůdek KAM@RAD stále není, a už měl být dávno hotový. Náš webmistr mi sdělil, že „moc práce“, protože v těchto dnech stěhuje na internet kdeco. Dokončení obchůdku snad proběhne do června. Tímto se kárám a věřím, že si náš webmistr najde čas potřebný k dokončení obchůdku.

Dobrý den, děkuji velmi pěkně za šikovnou mapu, kterou dnes pošta doručila. Mám zase další možnosti, kam se těšit, až to bude možné. Časopis mám rád, stále je tam mnoho nového i mně neznámého. Přeji mnoho dalších spokojených čtenářů. Zdravím. Pavel Babka, Praha

Dobrý den, pane Babko, děkujeme také a rádo se stalo.

Dobrý den, můžete mi prosím poslat na e-mail Novoroční speciál 2021, pracuji ve zdravotnictví a každé pobavení se teď hodí. Děkuji a zdravím srdečně, Zemánková

Dobrý den, paní Zemánková, rádi Vám pošleme Novoroční speciál 2021. Dovolte mi jménem redakce: „Poděkovat Vám osobně i všem lidičkám ve zdravotnictví a zvláště odbornému i pomocnému personálu, na kterých dnes stojí to, co někdo jiný do médií jen slibuje. Děkujeme, že jste.“

Luděk Sládek, šéfredaktor

Dobrý den, na titulní straně vašeho časopisu Kam po Česku březen 2021 je fotografie „sousoší“ prase, kočka, motocykl. Prosím, kde se toto nachází? Děkuji, David Háek

Dobrý den i Vám, pane Háku, jedná se o studentskou práci, sochu, která byla osazena v zahradě Památníku Josefa Lady a jeho dcery Aleny, Hrusice, č. p. 115. Socha je na motivy Ladovy povídky „Jak Mikeš a Pašík byli spolu na pouti“.

Mám k Vám prosbu, zda by nebylo možné v této covidové době, kdy jsou infocentra uzavřená, uveřejňovat přehled výherců jak KAMu, tak i výběru na webových stránkách – poslední je z října. Děkuji a zdravím v této nelehké době z města Rumcajse a Manky a vévody Albrechta z Valdštejna. Petr Jaroš

Vážený pane Jaroši, děkujeme za námět, pokusíme se během krátké doby uveřejnit výherce nejen aktuální, ale i zpětně. Pravda je, že náš webmistr opomněl, a to opakovaně, zveřejnit výherce, za což byl kárán před nastoupenou redakcí online.

Dobrý den, nemohu najít Vámi anoncovaný internetový obchůdek KAM@RAD. Jako správce muzea a galerie „sleduji“ časopis (neee Vás). Velmi se mi líbí a čekám na další číslo – nejen já, ale je nás dost. Prostě máme vás i Vás rádi a počkáme.

Zasvěcení kostela na Řípu (895 let)

Mnoho nejasného a neověřitelného se vznáší kolem památného Řípu. Legendy a pouhá zrnka ověřitelné pravdy. Jistotou je jen existence kostelíka na jeho vrcholu.

Pravdivost legendy o praotci Čechovi nechme stranou. Podívejme se na samotnou stavbu kostelíka. Podle Kosmovy kroniky a jejího doplnění kanovníkem vyšehradským nechal roku 1126 kníže Soběslav znovu postavit zbořenou kapli a vysvětit Zdíkem, biskupem olomouckým. Historici k této události postupně „přibalili“ neprokázaný (ale možný) důvod stavby, kterým mohlo být Soběslavovo vítězství nad římskoněmeckým králem Lotharem III. Saským v bitvě u Chlumce 18. 2. 1126. Kolem zasvěcení panují další dohady.

Rotunda svatých Jiřího a Vojtěcha na Řípu

Jasně doklady pocházejí z roku 1273, kdy se mluví o kostelu sv. Vojtěcha, který se jako světec ale slavil v den sv. Jiří. Doložitelné zasvěcení tomuto světcovi na Řípu pochází dokonce až z počátku 16. století. Pravděpodobně šlo o to, že původní kostel byl již po roce 1039 zasvěcen sv. Vojtěchu, kdy byly jeho ostatky převezeny z Hnězda do Prahy. Později totéž zasvěcení proběhlo na popud zmíněného

Soběslava. Samotný vznik kaple někteří historikové přičítají knížeti Boleslavovi I. v polovině 10. století. Navzdory dohadům a nejasnostem jde zcela určitě o mimořádné místo pro tehdejší Čechy a jejich sebeuvědomění. Dnešní podoba kostela, resp. rotundy sv. Jiří a sv. Vojtěcha, je výsledkem přestavby z let 1869–1881.

-babok-

Jezuité v Čechách

(465 let)

Na popud císaře Ferdinanda I. přišlo 21. dubna 1556 do Prahy prvních 12 řeholníků. Místo jejich působení vyhledal provinciál Hornoněmecké provincie Petr Canisius. Vybral františkánský klášter, dnes Klementinum.

Dobová pohlednice

Jezuité tu založili gymnázium, konali filozofické a teologické přednášky, česky od roku 1559, kdy se vrátili z Říma první čeští jezuité. Během českého stavovského povstání byli vypovězeni ze země (1. 6. 1618), ale vrátili se už v roce 1620, krátce po bitvě na Bílé hoře. Roku 1622 zahájili výuku na Karlově univerzitě. Roku 1773 řád papež Klement XIV. zrušil. Dnes u nás působí v řádových domech např. v Praze. Jezuité podporovali gramotnost, zakládali školy, přesto jsou vnímáni spíše záporně pro pobělohorskou cenzuru, zvláště Komenského, a pálení knih.

Alois Rula

Zavřít, pustit, zavřít, pustit! (705 let)

Že vám to připomíná pohádku Pyšná princezna? V našem případě se v roli krále Půlnočního království ocitnul Jan Lucemburský. Jen nešlo o osud princezny, ale o Jana Jindřicha z Lipé.

Český šlechtic Jan Jindřich z Lipé (1275[?]–1329) byl oblíbený a díky obratnému politikaření i mocný muž. Proslul jako milovník žen, světských radovánek i převlékač kabátů, bylo-li to výhodné. Zpočátku podporoval poslední Přemyslovce, ale roku 1310 se přiklonil k novému králi Janu Lucemburskému, kterému ochotně pomohl dobýt Prahu a obsadit trůn. Odměněn byl titulem podkomoří a český maršálek. Po roce byl však odvolán. Vrátil se roku 1315, aby tlumil napětí mezi českou šlechtou a králem „cizákem“. Do přiběhu v tu chvíli vstupují také dvě znepřátelené ženy. Manželka krále Eliška Přemyslovna z rostoucí obavy před Janem Jindřichem zosnuje spiknutí a koncem roku 1315 nechá Jana Jindřicha uvěznit na Týřově. To vyvolá nepokoje i odpor české šlechty. Král Jan vyhoví přání šlechty i milenky Jana Jindřicha královně vdově Elišce Rejčce a v dubnu

Erb pánů z Lipé

Jan Slepý, hrabě Lucemburský, král český

1316 pána z Lipé propustí. Král Jan vrací Janu Jindřichovi úřad podkomořího, jmenuje ho zemským hejtnanem na Moravě a roku 1321 říšským maršálkem. Jan Jindřich si v Brně s Eliškou Rejčkou zařídili vlastní dvůr, kam svolávali kolokvia, šlechtická sněmovní a soudní shromáždění, což bylo právo královo.

-liban-

Sněm

Maxmiliána II. (450 let)

Jedno z mnoha rokování stavů Království českého se událo také 30. 4. 1571. O co tu šlo? O peníze na vojsko, jak jinak.

Maximilián II.

Kalendář historický národa českého Adama z Velešlavína o sněmu říká: „Svolena berně domovní do roka a posudné císaři po čtyřech groších českých, císařové po jednom. 30. peníz ještě do 2 let na spravení sum jistinných a úrokův toliko obyvatelům království českého. Nařízení hotovosti v zemi a osobního tažení s císařem do pole. Nejvyšší hejtnan polní aby volen byl, osoba hodná a rozumná, kterýž by podstatu při stavích i lidu válečném lásku a poslušnosti míti mohl.“

Pavel Edvard Vančura

Historia magistra vitae

duben 1396 (625 let)

Dlouholetý **spor mezi bratry**, moravskými markrabaty **Joštem a Prokopem**, se prohloubil v otevřený boj. V létě 1395 oblehl Prokop Uherské Hradiště, stoupenci obou stran se vzájemně přepadali, plenili a pálili statky svého protivníka. Teprve počátkem roku 1396 bylo uzavřeno příměří.

1. 4. 1926 (95 let)

Zahájila činnost **Národní banka československá**, základní orgán měnové správy a ústřední emisní banka ČSR. Byla akciovou společností, v čele stál guvernér jmenovaný prezidentem na 5 let. Hlavním úkolem banky byla správa československé měny, měla na 15 let výhradní právo emise bankovek.

2. 4. 1111 (910 let)

„**Císař Jindřich V.** od papeže Paschale II. **korunován**. Když pak... nechtěl císaře korunovati, tu Vladislav se svými Čechy dveře kostelní vyrazil, Vlachs zbiv, papeže jal a k tomu že císaře musil korunovati, přinutil.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 317)

2. 4. 1396 (625 let)

Za předsednictví Zikmunda a markraběte Jošta byl vyhlášen **verdikt ve sporu panské jednoty s Václavem IV.** Ve všech sporných otázkách musel král ustoupit. Nejvyšší zemské úřady se dostaly do rukou šlechty, králi byla nadřazena královská rada. Václav IV. se stal ve vlastní zemi pouhou figurkou.

4. 4. 1861 (160 let)

Kněz, děkan a vlastivědný badatel **Jan Pavel Hille** se narodil 4. dubna 1861 v Písku († 27. 9. 1943). Zajímal se o regionální historii, literaturu, národopis, kulturní historii, topografii a fotografování. Mnohá místa na Blatensku mají díky němu své monografie. Sepsal Paměti blatenské.

Pikarti? Adamité? Do ohně s nimi! (600 let)

Učili nás o **táborských adamitech**, nikoli pikartech. Laicky řečeno, **pikartství je učení odmítající přijímání svátosti**, kdežto **adamité žijí očekáváním konce světa**, protože se **zbavují šatstva**. **A co je správně?**

Pikarté, radikální část husitů, žili chiliastickým očekáváním konce světa 1420, ten však nenastal. Radikální skupina vedená Martinem Húskou se tedy ještě radikalizovala a v lednu 1421 odešla z Tábora do Příběnic. Húška sám byl však 29. 1. 1421 uvězněn pánem z Jindřichova Hradce, který ho později vydal do Tábora, kde Húška naoko odvolal. V Příběnicích převzal roli vůdce Petr Kániš a již během půstu velikonočního došlo k prvním projevům adamitství. Poté, co Žižka potlačil vzpouru pikartů ve vlastním vojsku, vytáhl s kněžími proti příběnickým adamitům. Na

Záhuba adamitů, František Ženíšek, 1903

padesátku jich zajal a upálil ve zdech fary v Klokotech i s Kánišem. Událost dnes připomíná klokotský pomník husitské netolerance. Po Žižkově odchodu táborští pochytili a na Klokotech na hranici upálili dalších 25 odpadlíků. Druhý vůdce, Martin Húška, se z obav před Žižkou vydal s knězem Prokopem

Jednookým na Moravu. V Chrudimi byli však zajati Divišem Bořkem z Miletínka a následně předáni hradeckému knězi Ambrožovi, jenž se marně pokoušel o jejich obrácení. Odvezl je tedy do Roudnice (22. 6. 1421) k arcibiskupu Konrádu z Vechty, který přešel k husitům. Po osmi týdnech těžkého žaláře neodvolali, proto Žižka požádal Pražany, aby je v Praze pro výstrahu upálili. Húška měl ale v Praze řadu přívrženců, proto pražští konšelé poslali do Roudnice konšela s katem. Kat sice vypálil boky vězňů až do střev, nutil je odvolat, ale vysmáli se mu. Oba tedy zabednili do sudu a zaživa upálili. Konec pikartů na Ostrově zpečetil Žižka 21. 10. 1421, během tažení proti Soběslavi.

-lgs-

foto © Wikimedia Commons

Kolín ve válečném stavu (600 let)

Středočeské město Kolín založil pravděpodobně Přemysl Otakar II. před rokem 1261, což je rok uváděný také jako první písemná zmínka o městě. Město bylo opevněno dvojítm pásem kamenných hradeb a chránilo jej široké koryto Labe.

Po vyměnění Přemyslův město roku 1307 neúspěšně dobýval římskoněmecký král Albrecht I. a statečně bránil Jaroslav ze Žerotína. Ani nový český král Jan Lucemburský nebyl roku 1310 do Kolína vpuštěn. Husité oblehli Kolín 19. 4. 1421, město sice ušetřili, ale vypálili dominikánský klášter.

Kalendář historický národa českého Adama z Veleslavína říká: „V sobotu před sv. Jiřím Pražané oblehli město Kolín a počali ho dobývati. Kolínští vidouce, že se neubrání, dobrovolně se poddali a slíbili, že proti nim s císařem

Přemysl Otakar II. dohlíží na stavbu hradeb Kolína, freska na kolínském radnici, Adolf Liebscher

Plán města Kolín, Carlo Cappi, 1640

Zigmundem držeti nechtějí. Totéž potom Horníci, Časlavští, Nymburští učinili. 22. dubna poddal se Kolín pokojně, avšak tamní klášter žebравých mnichů vypálen, potom brzy klášter skalický, sedlecký, bohatý opatovský a jiné.“ Ani

třicetiletá válka se městu nevyhnula. Za obět padl i tehdejší most, který zapálili ustupující Švédové. Opravu vedl italský inženýr Carlo Cappi a nakreslil i dosud dochovaný plán města (1640).

Pavel Edvard Vančura

foto © Wikimedia Commons

1771

(250 let)

Karel Filip ze Schwarzenbergu

* 15. 4. 1771

† 15. 10. 1820

český šlechtic, zakladatel větve Schwarzenbergů

1776

(245 let)

Hugo František Salm-Reifferscheidt

* 1. 4. 1776

† 31. 3. 1836

moravský šlechtic, vědec a sběratel umění

1841

(180 let)

Julius Zeyer

* 26. 4. 1841

† 29. 1. 1901

český básník, představitel lumírovské generace

Nejstarší tisk (545 let)

Církevní zákoník arcibiskupa pražského Arnošta z Pardubic z roku 1349 vyšel tiskem 26. dubna 1476 a je považován za nejstarší datovaný prvotisk českého původu. Statuta Arnošta z Pardubic stanovila hlavní zásady církevního práva.

Kodex psaný latinsky (Statuta provincialia Arnesti; Statuta provincialia de anno 1349 cum tractatu De tribus punctis religionis christiane) vymezil také kompetenci a způsob jednání biskupského soudu a zajišťoval jednotný právní výklad pro řízení duchovní správy. Byl vytištěn anonymním tiskařem v Plzni, označovaným též jako „Tiskař Arnoštových statut“. Z této tiskárny vyšly i další vzácné knihy, např. nejstarší český překlad Nového zákona a Kronika trojanská, která byla původně označována za nejstarší tisk,

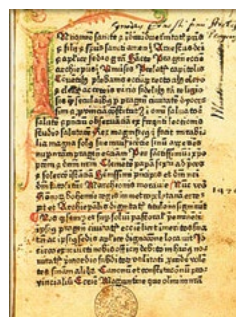

Barokní knihovna sál bývalé jezuitské koleje na Starém Městě v Praze, postaven v roce 1722 K. I. Dientzenhoferem

ale dnes je datována do pozdějších let. Statuta Arnesti zůstala v platnosti několik staletí a v podstatě zreformovala

obžalovaného skrze pálení žhavým železem nebo ponořením do vody.

-aba-

Statuta provincialia de anno 1349 cum tractatu De tribus punctis religionis christiane, tisk z roku 1476

tehdejší církevní život a fungování církevních institucí. Arnošt z Pardubic přispěl k obnově církevních pořádků, byly zrušeny tzv. Boží soudy neboli ordály, které sloužily k prokázání viny

Přestupte na katolickou víru, nebo...! (395 let)

Co je svět světem, platí jasně pravidlo. Kdo vládne, ten stanovuje pravidla. Dobu pobělohorskou v Čechách jasně charakterizovala rekatolizace na všech úrovních společnosti.

J. A. Komenský se loučí s vlastními, školní obraz, Vladimír Stříbrný

J. A. Komenský loučí se s vlastními, školní obraz, J. F. Hetteš

Zadání bylo jasné. Na svět je třeba se dívat jednou katolickou optikou. Násilná rekatolizace vedla k odchodu zvláště vzdělaných lidí do sousedních i vzdálenějších zemí. „Pozůstalým“ bylo roku 1624 nařízeno, aby se měšťany stali pouze katolíci, a nekatolíkům bylo zakázáno vykonávat živnost. Nekatolické šlechtě nebylo umožněno používat

zemské desky, čímž jí prakticky bylo zakázáno obchodovat a dědit majetky. V roce 1626 přicházejí další rekatolizační patenty, které přinutí obyvatelstvo vzdát se své víry. Nejdříve vyšel v lednu zákaz oddávat nekatolíky a v dubnu bylo potom měšťanstvo postaveno před dvouměsíční lhůtu k přestupu na víru. Vzdorujícím bylo umožněno

prodat majetek se čtvrtinovou daní určenou pro královskou komoru. V letech 1627 a dále se ještě přitvrdilo. Bylo nařízeno pro Čechy i Moravu, že v zemi nebude nikdo trpět, kdo by byl nekatolického vyznání. Buď víra, nebo prodej majetku a odchod ze

země. Katolické náboženství bylo prohlášeno za jediné oficiální. Jakékoliv pokusy o návrat k dřívějším poměrům byly pokládány za škodící míru a zemi. Proběhlo nevidané přeskupení majetku, jen netušili, kolikrát se to samé v příštích čtyřech staletích bude opakovat...

-babok-

1876
(145 let)
Tomáš Baťa
* 3. 4. 1876
† 12. 7. 1932
český podnikatel,
zakladatel
obuvnického
závodu ve Zlíně

1876
(145 let)
František Lexa
* 5. 4. 1876
† 18. 3. 1960
český profesor,
zakladatel
egyptologie

1876
(145 let)
Rudolf Deyl st.
* 6. 4. 1876
† 16. 4. 1972
český herec
a dramatik

Historia magistra vitae

7. 4. 1371 (650 let)

„Císař Karel IV. slavil Hod velikonoční v Praze... Kdež **císařová Alžběta**, manželka jeho, chtějíc dokázati síly své, novou a tlustou **podkovu** železnou holýma rukama, nejinak, než jakoby z dřeva byla, **roztáhla a zlámala.**“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veveslavína, s. 337)

8. 4. 1861 (160 let)

Byl vydán **protestantský patent**, kterým se upravovalo postavení protestantů v rakouské monarchii (v Uhrách již v roce 1859). Došlo k relativnímu zrovnoprávnění evangelických církví s římskokatolickou církví. V Čechách tento zákon platil až do roku 1949, v Rakousku do roku 1961.

12. 4. 1611 (410 let)

V Praze byl zahájen generální sněm Českého království, Markrabství moravského, knížectví slezských i obou Lužic. Na něm byla ujednána **abdikace Rudolfa II.** v Matyášův prospěch. 18. března 1611 již dorazil přes Jihlavu do Prahy. Matyáš byl 23. května 1611 korunován českým králem.

12. 4. 1961 (60 let)

Sovětský kosmonaut Jurij Alexejevič **Gagarin** se na palubě lodi Vostok 1 stal **prvním člověkem ve vesmíru**. Pobyl v něm 108 minut, během nichž jednou obletěl Zemi. Stal se globální celebritou a jeho první zahraniční cesta vedla do Prahy (28. 4. 1961). ČSSR navštívil ještě v roce 1966.

15. 4. 1141 (880 let)

„**Řeka Vltava** u Prahy **se rozvodnila** a na gruntech blízko vody veliké škody v Čechách i v Míšni z dělala. Toho roku Jindřich Zdík, biskup olomoucký, vzav na se kříž, táhl proti pohanům do Prus, ale málo co způsobil.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veveslavína, s. 360)

Historia magistra vitae

16. 4. 1421 (600 let)

„Pražané oblehli Brod Český a třetího dne ho dobili. Kostel, na něž do dvou set lidí uteklo, zapálili a ti všichni, též i mistr Jan z Duban s 18 kněžími uhořeli. Nějaký Mikuláš Návara, v sudu na předměstí upálen.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 364)

21. 4. 1926 (95 let)

Sochař **Olbram Zoubek** se narodil 21. dubna 1926 v Praze († 15. 6. 2017). Byl jedním z nejvýznamnějších českých sochařů 2. pol. 20. století. Je autorem posmrtné masky Jana Palacha a Pomníku obětem komunismu na Petříně. Věnoval se i restaurátorské praxi, např. na zámku Litomyšl.

23. 4. 1836 (185 let)

V Praze **vyšla poprvé** v autorově vlastním nákladu v celkovém počtu 600 výtisků lyrickoepická **báseň Máj** Karla Hynka Máchy. Je považována za vrchol českého literárního romantismu. Je pojata jako osobní zpověď rozervaného romantického člověka plného nejistot a otázek po smyslu života.

24. 4. 1421 (600 let)

„Přemožení **kutnohorští** pokorně **šli odprostiti vítězné Pražany** a prosili jich o milost za všechna provinění svá. Když se přiblížili k Pražanům, poklekli na kolena, jeden z nich prosil na místě všech Boha i Pražany...“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 392)

26. 4. 1751 (270 let)

„Císařovna a královna Marie Terezie vydala památný **zákon o lichvě**, jímž odstraněno bylo staré právo, vydávající dlužníka v naprostou milost a nemilost věřitelovu.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 395)

Housle hrály prim (210 let)

První školní rok na Pražské konzervatoři byl zahájen 24. dubna 1811. S počátky její historie jsou spjata jména jako Antonín Dvořák, Josef Suk, Rafael Kubelík nebo Bohuslav Martinů.

Podnětem k založení školy bylo svolání z 25. dubna 1808, které v Praze podepsali hudbymilovní šlechtici jako František Josef hrabě z Wrtyby, František hrabě ze Šternberka, Jan hrabě z Nostitzů nebo Kristián hrabě Clam-Gallas. Dokument psaný německy je uložen v knihovně Pražské konzervatoře.

Po zahájení výuky se učilo v letech profesorů. Až na podzim roku 1811 se konzervatoř usídlila v klášteře sv. Jiljí. V roce 1817 se k výuce orchestrálních nástrojů připojil zpěv. V roce 1866 se o místo ředitele ucházel Bedřich Smetana. Když škola v roce 1884 získala prostory v Rudolfinu, stal se jejím ředitelem proslulý houslový pedagog Antonín Bennewitz a jeho éra

je označována jako „zlatá“. Antonín Dvořák se stal vedoucím oddělení skladby v roce 1891, tři roky zde také působil jako ředitel. V roce 1919 byla konzervatoř zestátněna a přišla o své prostory v Rudolfinu. Po 2. světové válce přibýlo taneční oddělení, dekretem

Prohlášení „Společnosti pro zvelebení hudby v Čechách“ ze dne 25. 4. 1808

ze 27. 10. 1946 vznikla Akademie múzických umění. Dnes AMU, která má svou hlavní budovu v ulici Na Rejdišti, udržuje a rozvíjí dvoustoletou tradici slavné školy, která patří k nejstarším svého druhu v Evropě.

-namo-

Český konzul a mecenáš (195 let)

Připomeňme si českého vlastence, revolucionáře, národopisce a propagátora pokroku, kterým byl Vojtěch Náprstek, původním jménem Adalbert Fingerhut.

Narodil se 17. dubna 1826 pražským zámožným majitelům lihovaru a hostince. Po studiu Akademického gymnázia si přál studovat orientalistiku, ale na přání své matky Anny Náprstkové začal studovat práva ve Vídni. Ta nedokončil kvůli zatčení, které mu hrozilo za účast na povstáních ve Vídni i v Praze (1848). Emigroval proto do USA, kde strávil deset let. Živil se jako truhlář, politik, diplomat, ale také jako knihkupec, jehož knihkupectví bylo útočištěm mnoha Čechů žijících v zahraničí. Ti ho považovali za „českého konzula“. A právě tehdy, když měl jako člen vládní expedice za úkol prozkoumat indiánské území kmene Dakota, se začal věnovat národopisu. Po návratu do Prahy (1858) předělal se svou matkou rodinný pivovar a hostinec „U Halánků“ (dnešní

Betlémské náměstí) na centrum české inteligence. Zde prosazoval technické vynálezy (pračka, psací a šicí stroj), rovnoprávnost mužů a žen a podporoval české cestovatele. Stýkal se s představiteli sbírkových institucí, jeho vlastní sbírky rostly, proto v rodném domě založil České průmyslové muzeum (1862). Sbírkou obohatil také cestovatel Emil Holub, zoolog Antonín Frič, jazykovec Bedřich Hrozný nebo Náprstkovy manželka Josefa Křížková (1838–1907), se kterou se oženil 25. 2. 1875. Došlo k rozšíření národopisných sbírek a bylo nutné

Kolorovaná fotografie V. Náprstka; provedl a daroval J. Eckert 1885

postavit budovu novou, která dodnes nese jméno svého zakladatele. Náprstkovu muzeum asijských, afrických a amerických kultur je jedinou muzejní institucí v České republice věnující se hmotnému i duchovnímu odkazu neevropských civilizací. Vojtěch Náprstek byl také jedním ze zaklada-

telů Klubu českých turistů (11. 6. 1888). Přál si být po své smrti zpopelněn. Jelikož to tehdejší zemské zákony nedovolovaly, byl zpopelněn v Německu a urna byla uložena v Náprstkově muzeu. Zemřel bezdětný 2. 9. 1894 v Praze.

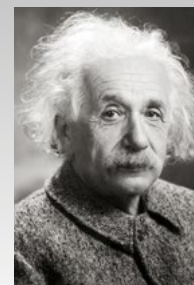
Lucie Sládková

1891
(130 let)
Vlasta Burian
* 9. 4. 1891
† 31. 1. 1962
český herec, známý jako „Král komiků“

1891
(130 let)
Josef Laufer
* 20. 4. 1891
† 19. 10. 1966
český redaktor, zakladatel sportovního komentátorství

1911
(110 let)
Albert Einstein
od 1. 4. 1911
tři semestry působil na Německé univerzitě v Praze

Pohádkový spisovatel (110 let)

Čtyřletý pobyt u dědečka v Jičíně během první světové války inspiroval Václava Čtvrťka k tvorbě nejúspěšnějších pohádkových příběhů. Václav Jan Maria Cafourek se narodil 4. dubna 1911 a umělecký pseudonym Čtvrtek se stal v roce 1959 spisovatelovým úředním jménem.

Přestože jeho první vydanou knihou byl román pro dospělé, věnoval se Václav Čtvrtek od roku 1960 výhradně tvorbě pro děti a mládež. Své příběhy často umísťoval na Jičínsko. V lese Řáholci žil loupežník Rumcajs, atmosféra krajiny byla nejspíš i podnětem pro napsání příhod Křemílka a Vochoomůrky, něžné víly Amálky nebo Makové panenky a jejího nápadníka motýla Emanuela.

Jako dramaturg nastoupil v roce 1949 do Československého rozhlasu, kde v této činnosti pokračoval i v šedesátých letech – psal pohádky pro rozhlasový večerníček Hajaja.

Od druhé poloviny šedesátých let spolupracoval s Československou

Zastávka Pařezová chaloupka v Němčovicích

televizí, a jeho pohádky tak dostaly podobu animovaných seriálů. Přestože

Václav Čtvrtek

sám autor scénáře nikdy nepsal, uvedení pohádek na obrazovku bylo obrovským úspěchem. Večerníčky o Rumcajsovi se vysílaly ve třiceti zemích světa. Autor, který se dnes řadí k pokračovatelům klasických českých pohádek, zemřel ve věku 65 let 6. 11. 1976 a pochován byl

-namo-

na Vokovickém hřbitově v Praze.

foto © Wikimedia Commons

Večerníčkův tatínek (90 let)

Radek Pilař byl umělcem s mimořádným nadáním. Jeho tvorba zahrnovala grafiku, ilustraci, fotografii, malbu, film i režii. Radek Pilař, vlastním jménem Radomil Vojtěch Rokůsek, se narodil 23. dubna 1931 v Písku. Výtvarné nadání měl už jako dítě, ve dvou letech vypodobnil svou maminku a později si vedl ilustrované deníky.

Písecký most, Radek Pilař

Rumcajs s Mankou, Radek Pilař

Po maturitě na píseckém reálném gymnáziu studoval Akademii výtvarných umění v Praze u profesora Vlastimila Rady. V sedmdesátých letech začaly vznikat první Pilařovy filmy pro

děti. V roce 1965 přišla na svět postava Večernička, animovaná znělka, kterou vidáme na obrazovce dodnes. Založil Katedru animované tvorby a videa na FAMU. V devadesátých letech se

Radek Pilař

umělec nechal zcela pohltnout videoartem a je zakladatelem tohoto směru v České republice. Jeho jedinečný výtvarný rukopis zaznamenaný v řadě knižních ilustrací vynesl autorovi řadu mezinárodních ocenění. Radka Pilaře zradilo srdce 7. 2. 1993, v pouhých 62 letech. Pochován byl na Vyšehradském hřbitově v Praze. Přesto stále můžeme nahlédnout do jeho tvorby i života díky stálé expozici v písecké Sladovně.

Nada Landíková

foto © Michal Jáněský

1911
(110 let)
Maria Tauberová
* 28. 4. 1911
† 16. 1. 2003
česká operní pěvkyně

1921
(100 let)
Jaroslav Mareš
* 24. 4. 1921
† 22. 10. 2003
český divadelní a filmový herec

1926
(95 let)
Jiří Adamíra
* 2. 4. 1926
† 14. 8. 1993
český filmový a divadelní herec

Historia magistra vitae

26. 4. 1941 (80 let)

Do Moskvy přijíždí s několika spolupracovníky náčelník **neoficiální čs. vojenské mise v SSSR** Heliodor Píka. Vyslání vojenské mise (prozatím utajené) bylo výsledkem několikaletého tajného jednání mezi sovětskými představiteli a zástupci čs. zahraničního odboje v tureckém Istanbulu.

28. 4. 1976 (1045 let)

Na jednání církevních hodnostářů v sídle mohučského arcibiskupa Willigise se objevuje vedle pražského biskupa Dětmara, biskupa špýrského a wormského, i biskup moravský. Jeho jméno neznáme, jde však o **doklad vlastní moravské diecéze**, nezávislé na české, tedy pražské diecézi.

29. 4. 1086 (935 let)

„Císař Jindřich IV., jsa v Mohuči, spojil v jedno biskupství **olomoucké a pražské** a aby to oboje Jaromír, jinak Gebhart, bratr krále Vratislava, držel, majestátem svým potvrdil.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 402)

29. 4. 1656 (365 let)

„Dobyto a vypáleno bylo polské město Lešno, při jehož požáru **shořela bibliotéka Jana Amosa Komenského** a četné jeho rukopisy, na př. materiál k Pokladu jazyka českého a k Pansofii. Komenský sám vypisuje nesmírné škody.“ (Kalendář historický národa českého, D. A. z Veleslavína, s. 403)

29. 4. 1916 (105 let)

Český malíř, grafik, typograf a scénograf **Zdenek Seydl** se narodil 29. dubna 1916 v Třeboni († 17. 6. 1978). Byl všestranným výtvarníkem a členem skupiny Sedm v říjnu (1939–1941). Tvořil obálky pro Karla Poláčka a obálky a grafické úpravy textů Bohumila Hrabala.

text: Pavel Eduard Vančura (redakce@kamposkesku.cz)

Všestranný skladatel

(105 let)

Kdo by neznal oblíbenou filmovou komedii, kde se pije Kolalokova limonáda? Víte ale, kdo k filmu režiséra Oldřicha Lipského *Limonádový Joe aneb Koňská opera* složil hudbu? Byl jím Jan Rychlík, český jazzový i klasický skladatel a hudební popularizátor, kritik, jenž složil hudbu k více než šedesáti filmům.

Jan Rychlík

Narodil se 27. 4. 1916 Josefě Rychlíkové (roz. Jakubičkové) a Vilému Rychlíkovi, stavebnímu inženýrovi z Prahy. Odmaturoval na reálném gymnáziu v pražských Holešovicích a vystudoval Vysokou školu obchodní. Jelikož došlo k uzavření vysokých škol nacisty (1939), odešel na pražskou Státní konzervatoř, kde vystudoval skladbu u profesora Jaroslava Řídkého. Po osvobození roku 1946 absolvoval u téhož profesora Mistrovskou školu. Nejprve skládal populární hudbu, ale brzy přešel k hudbě klasické. Střídal žánry, skládal hudbu komorní, symfonickou, orchestrální, vokální, jazzovou, scénickou, ale také hudbu pro televizní a rozhlasové hry. Byl všestranným skladatelem, který se cítil dobře ve všech žánrech. Spolupracoval s orchestry Gramoklub, Blue Music nebo orchestrem Karla Vlacha. Významnou kapitolu jeho díla tvořila hudba filmová, které se věnoval od roku 1946. Začínal hudbou ke krátkým dokumentům, animovaným a kresleným snímkům (*Povídání o pejskovi a kočičce, Stvoření světa*) a v druhé polovině 50. let už skládal hudbu k hraným celovečerním filmům (*Hudba z Marsu, 1955*). O šest let později se podílel spolu s Vlastimilem Hálou na hudbě k filmu *Limonádový Joe aneb Koňská opera* (1964). Za hudbu k tomuto filmu získali Rychlík a Hála Cenu v kategorii hudebního filmu in memoriam (1965). Hudbu nejen skládal, ale také o ní psal. Je autorem mnoha odborných článků, kritik a publikací (*Pověry a problémy jazzu, 1959*). Významným dílem je jeho učebnice *Moderní instrumentace* (1969), která dodnes platí za vůbec první moderní učebnici instrumentace. Otec historika Jana Rychlíka ml. zemřel náhle 20. 1. 1964 v Praze.

-lucas-

Výtvarná soutěž Komenský do tříd!

Do výtvarné soutěže Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského (NPMK) *Komenský do tříd!*, která je určena studentům všech věkových kategorií, se přihlásily již desítky škol a přišly stovky portrétů Jana Amose Komenského, vytvořených různými způsoby a technikami.

www.comenius350.cz

Projekt Komenský do tříd!

Příspěvek z České školy T. G. Masaryka v Chicagu

Příspěvek ze ZUŠ Jaroslava Kvapila v Brně

Příspěvek ze ZUŠ ve Strakonících

Soutěž, jež je vyhlášena v rámci Národních oslav výročí J. A. Komenského, započala v únoru 2020 a potrvá až do konce listopadu 2022. Soutěž blíže přiblížil Roman Škoda z NPMK, který soutěž propaguje, zpracovává a komunikuje se samotnými učiteli a sám říká: „Jsem nadšený z každého díla, které přiměje mladého člověka se zamyslet nad podstatou odkazu Jana Amose Komenského.“

Proč jste se rozhodli zrovna pro soutěž, která si připomíná J. A. Komenského prostřednictvím výtvarných prvků?

Chtěli jsme zapojit co nejvíce dětí a mládeže z celé České republiky i ze zahraničí. Myslím si, že právě díky uměleckým a kreativním dovednostem v sobě děti nejlépe najdou odpovědi, kým Komenský byl, proč je jeho osobnost tak významná. Rád bych poděkoval všem učitelům, kteří se do soutěže již aktivně zapojili. Nejvíce prací přišlo v listopadu 2020, kdy si celý národ připomínal 350. výročí jeho úmrtí. Bylo vidět, jak se školy i přes nelehkou situaci chtějí o Komenském co nejvíce dozvědět. To dokumentují i zasláná videa, cca minutové stopáže, či krásné doplňující řádky, ať už o procesu tvorby či myšlenkách učitele národů.

Jedná se o soutěž. Jak tedy jednotlivé práce hodnotíte?

NPMK vytvořilo porotu, které předseda koordinátorka Národních oslav a ředitelka instituce PhDr. Markéta Pánková. Každý měsíc porota vybírá první tři místa a čestná uznání, jednotlivé ceny poté zasíláme poštou. Vítězové obdrží diplomy, knižní ceny či jiné vzdělávací předměty. Některé práce se navíc dostanou do Jízdárny Pražského hradu coby součást zatím termínově posunutých výstav *Comenius 1592–1670*. NPMK plánuje další výstavy z děl na půdě Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy či přímo v našem Národním pedagogickém

muzeu v srdci Malé Strany. Samotná díla a ocenění školy pravidelně prezentujeme na naší speciální facebookové stránce a Instagramu. Jedním klikem se tedy čtenář dostane na centrum soutěže, kde najde veškeré informace. Případně může napsat e-mail na komenskydotrid@npmk.cz, kam se mimo jiné posílají samotné práce.

Můžete podtrhnout nějakou zajímavou práci či jiný poznatek?

Především chci poděkovat všem za účast. Myslím však podotknout, že nás velice potěšily počiny ze zahraničí. Zřejmě se osvědčuje spolupráce se spolkem *Krajánek ve světě*. Přišla nám díla z amerických měst – Chicaga či Pittsburghu, novozélandské Taurangy nebo například z Říma či Londýna. Nádherná jsou skupinová díla žáků, což je ovšem vzhledem k situaci velice těžko aplikovatelné. Osobně jsem nadšený z každého díla, které přiměje mladého člověka zamyslet se nad podstatou odkazu Jana Amose Komenského. Jsem si jistý, že je důležité probouzet v mladé generaci hrdoť právě prostřednictvím takových osobností.

Děkujeme za bližší informace k právě probíhající výtvarné soutěži.

Lucie Sládková

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

www.comenius350.cz

Komunita Kříže z hřebů

Město Coventry v Anglii bylo zničeno německým bombardováním 14. 11. 1940. Z katedrály v centru města kvůli požáru zbyly jen trosky ohořelých trámů a bezpočet středověkých hřebů.

Dva z trámů spadly přes sebe tak, že vytvořily kříž, který byl následně vztyčen na kamenném oltáři zničené katedrály a doplněn nápisem „FATHER FORGIVE“ (Otče, odpust). Ze tří původních hřebů vznikl později známý Cross of Nails (Kříž z hřebů), který přijala za svůj komunita z katedrály v Coventry. Tři kříže byly po válce věnovány německým městům Kiel, Drážďany a Berlín, jež byla silně poničena spojeneckým bombardováním. Kříž z hřebů se tak stal symbolem míru a smíření. V současné době existuje ve světě více

než 240 center Kříže z hřebů, kterými mohou být kostely, centra pro smíření, věznice, neziskové organizace, školy. Duchovní služba Armády České republiky přijala Kříž z hřebů 6. 12. 2004, a stala se tak členem této komunity. Kříž najdete ve vojenském kostele sv. Jana Nepomuckého v Praze na Hradčanech, který může veřejnost navštívit v pracovní dny mezi 8 a 15 hodinou. Další možností, kdy je možné se do kostela podívat, jsou bohoslužby a kulturní akce (koncerty, Noc kostelů).

foto © Zdeněk Peterka, Armáda ČR

Větrný mlýn

Díky soukromé iniciativě manželů Tuzarových vyrostl u obce Krchleby na Nymbursku větrný mlýn holandského typu. Po telefonické dohodě jej můžete navštívit a zhlédnout originální dobové předměty nebo výstavku věnovanou starým řemeslům.

Trojpodlažní stavba se vypíná do výšky 12 m a vnější průměr stavby je více než 6,5 m. Projekt vypracoval Ing. Boleslav Plucnar z Nymburka a stavět se začalo v roce 2011. V září 2015 dostal mlýn hřídel a lopatky, které se symbolicky roztočily. Nebudou sloužit sice k výrobě mouky, ale elektřiny. Malé rodinné muzeum stráží důmyslný rytíř smutné postavy Don Quijote de la Mancha. Po obvodu stavby najdete řadu ozdobných pískovcových prvků z dílny majitele mlýnu pana Tuzara.

-aba-

foto © archiv manželé Tuzaroví

Poděbrady ožívají výstavami pod širým nebem

KRUTÝ OSUD ŽIDOVSKÝCH RODIN V PODĚBRADECH

8. 4. – 7. 5. 2021, atrium Městské knihovny Poděbrady

JOM HA-ŠOA je den připomínky více než šesti milionů Židů, kteří byli zavražděni za druhé světové války během holokaustu. Jako připomínku těchto pohnutých událostí připravilo Městské kulturní centrum Poděbrady ve spolupráci s Polabským muzeem a městem Poděbrady výstavu šestnácti panelů s osudy některých poděbradských židovských rodin.

Soutěžte na www.ipodebrady.cz od 22. 3. – 30. 4. 2021
Odpovědi na všechny soutěžní otázky najdete na výstavních panelech na kolonádě.

ČESKÝ KRÁL JIŘÍ Z PODĚBRAD

21. 3. – 30. 4. 2021, lázeňská kolonáda

Koncem března si připomínáme 550. výročí úmrtí krále Jiřího z Poděbrad. Městské kulturní centrum Poděbrady společně s Polabským muzeem a městem Poděbrady připravilo při této příležitosti výstavu dvanácti velkoformátových panelů, které jsou umístěny na lázeňské kolonádě. Výstava mapuje život, rodinné zázemí a vládu tohoto významného českého krále v historických a politických souvislostech. K vidění bude po celý měsíc až do konce dubna, kdy si připomínáme 601. výročí narození Jiříkova narození.

Zároveň se můžete zúčastnit soutěže o zajímavé ceny. Podrobnosti najde na www.ipodebrady.cz.

ČESKÝ KRÁL

601. výročí narození

JIŘÍ Z PODĚBRAD

550. výročí úmrtí

výstava pod širým nebem

21. 3. 2021 – 30. 4. 2021
Lázeňská kolonáda

Výstavu připravilo Městské kulturní centrum ve spolupráci s Polabským muzeem a městem Poděbrady.

Městské kulturní centrum Poděbrady

Poděbrady město

Polabské muzeum

KRUTÝ OSUD ŽIDOVSKÝCH RODIN V PODĚBRADECH

VÝSTAVA PANEŮ S OSUDY 14 PODĚBRADSKÝCH ŽIDOVSKÝCH RODIN ZA NACISTICKÉ OKUPACE

8. 4. – 7. 5. 2021

atrium Městské knihovny Poděbrady
(zadní vchod z lázeňského parku)

otevřeno dle otevírací doby knihovny
pondělí a úterek: 13 – 17 hodin, úterý a středa: 9 – 13 hodin

Výstavu připravilo Městské kulturní centrum Poděbrady ve spolupráci s Polabským muzeem a městem Poděbrady.

Poděbrady město

Městské kulturní centrum Poděbrady

Polabské muzeum

Úřad městského zastupitelstva Poděbrady

www.ipodebrady.cz

Zažijte Tábor s dětmi

Jihočeské město už nedočkavě vyhlíží velké i malé návštěvníky. Zatím sice není jisté, kdy budou moct otevřít muzea, sportoviště a další, ale plánování výletů nic nebrání, a kdo je připraven, tomu nic zajímavého v Táboře neunikne. Kam se tedy v husitském městě vydat a co si nenechat ujít?

Velikonoční dozvuky

Určitě začnete návštěvou Žižkova náměstí, které až do 22. 4. zkrášlí **velikonoční bříza** ozdobená barevnými pentlemi. **Velikonoční výstava** pak kromě kraslic představí také kroje, řehtačky i formy na pečení beránků, prohlédnout si ji můžete on-line na webu www.galerietabor.cz.

Poznávejte přírodu

Tábor nabízí řadu možností, jak být na čerstvém vzduchu a zároveň se dozvědět více o přírodě, která nás obklopuje. Volně přístupný je **rozsáhlý lesopark Pintovka** s několika značenými okruhy, lesním fitness, dřevěnými sochami, naučnou stezkou i lesokoutkem s divokou zvěří. V **geologické expozici** si zase můžete prohlédnout horniny z celého regionu, každý exemplář je navíc opatřen maloplošným výbrusem. V otevírací době pak můžete přírodu poznávat i v **botanické zahradě**, ve které byla loni vytvořena nová expozice Písečná duna, nebo v **ZOO Tábor**, která je mimo jiné zapojena do projektu napomáhajícímu návratu zubra do volné krajiny.

Objevte památky a muzea

Jestli dáváte přednost historii, zastavte se v infocentru, kde si můžete vybrat z celé řady

možností. Najdete tu prohlídku po památkách, povídání o husitství a nechybí přehled muzeí, kterých je v Táboře hned několik. K neznámějším patří **Husitské muzeum se středověkými podzemními chodbami**. Novou expozici pak nabízí **Bechyňská brána**, nese název Tábor, pevnost spravedlivých i královské město, a představuje historii města od pravěku až po třicetiletou válku. Navštívit můžete i **Muzeum čokolády a marcipánu** ■ **Muzeum Lega** ■ **Strašidelné podzemí** ■ **Skřítkov** ■ **Filmovou zbrojnicí** a **Dětský svět s mašinkou**. Pohled z výšky pak nabízí věž děkanského kostela a **rozhledny Hýlačka** a **Babina**.

Sportujte a hrajte si

Máte-li akční děti, přibalte si s sebou in-line brusle, míč nebo rakety a udělejte si zastávku v **odpočinkové zóně Komora** a přiléhajícím **skate parku**. Menší děti si tu pak užijí **dětské hřiště** ve tvaru lodi a kolem něj spoustu písku na stavění hradů. A kdyby je omrzelo, Tábor má přes 50

Stará radnice

Když malí nevědí, velcí poradí...

1. O Velikonocích zdobí Žižkovo náměstí v Táboře...

- a) bříza s barevnými pentlemi
- b) obří keramická kraslice
- c) slaměný zajíc

2. Nová expozice v Bechyňské bráně nese název...

- a) Husité
- b) Legendy a pověsti města Tábora
- c) Tábor, pevnost spravedlivých i královské město

3. V lesoparku Pintovka najdete...

- a) písečnou dunu
- b) lesokoutek s divokou zvěří
- c) lanový park

? Své odpovědi nám pošlete do 15. dubna z www.kampocesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Deset autorů správných odpovědí obdrží od Infocentra Město Tábor zajímavé ceny.

Věž Kotnov a Bechyňská brána

dalších. A jestli ani to nestačí, máme tu ještě **jump arénu**, **laser game** i **motokáry**.

Vyrazte do galerií

V Galerii 140 myslí i na děti, a tak si v ní v průběhu roku můžete prohlédnout hned několik výstav, které nadchnou i malé návštěvníky, letos to jsou výstavy **Bojíme se rádi** (21. 4. – 6. 6.), **Pokojíčky a domečky pro panenky** (16. 6. – 29. 8.) a **Galina Miklínová – Nejen Lichožrouti** (6. 9. – 7. 11.).

www.visittabor.eu

Krásné jarní dny vám přejeme z Jindřichova Hradce

Velikonoce se blíží. Jsou nejvýznamnějším křesťanským svátkem a obdobím lidových tradic spojených s vítáním jara. Užijte si je společně s rodinou v přírodě či v blízkém okolí bydliště, jak nám vládní nařízení velí. Nenechte se ničím odradit. My v Jindřichově Hradci věříme v lepší časy a společně s vámi si připomeneme, co můžete v našem krásném městě a České Kanadě navštívit, až to bude možné.

Velikonoční veselice

Jaro ve městě

Planetárium

Na výlet s párou

Kdy jste byli naposled na **zámku v Jindřichově Hradci**? V nastávající sezoně na vás čeká spousta zajímavých novinek a expozic.

Již třetím rokem probíhá rozsáhlá rekonstrukce **Krýzových jesliček** – jedné z neznámějších expozic **Muzea Jindřichohradecka**, která nyní téměř před dokončením poskytla spoustu zajímavých odhalení.

Největší novinkou loňského roku bylo otevření **planetária**, které vzniklo jako projekt, kdy se z původní hvězdárny F. Nušla stalo moderní zařízení evropských rozměrů, a které by mělo sloužit návštěvníkům ke vzdělávání, poznávání i zábavě.

V bývalé jezuitské koleji v současnosti sídlí **Muzeum fotografie a moderních obrazových médií** s expozicemi děl českých i zahraničních autorů.

Vynechat byste rozhodně neměli návštěvu **Domu gobelinů**, interaktivního muzea pro děti

i dospělé s ukázkou ručního tkaní, které má ve městě dlouholetou tradici a proslavila jej na počátku 20. století Marie Hoppe Teinitzerová.

Volný čas v tomto jarním období můžete aktivně využít na **discgolfovém hřišti** v centru města v Mertových sadech. Atypické konstrukční řešení rozhledny **Rýdův kopec** u Jindřichova Hradce nabízí ke zhlédnutí a při shlédnutí z její vyhlídkové terasy z výšky 24 metrů si užijete výhled do okolní krajiny.

Až vaše děti nebudou vědět, co se sebou, a nebo jim třeba budete chtít osvěžit distanční výuku přírodovědy, vyrazte na **Jindrovou naučnou stezku**, která je příjemným putováním podél Hamerského potoka v délce 10 kilometrů spojující město Jindřichův Hradec a rekreační oblast u obce

Malý Ratmírov. Dětské návštěvníky na panelech na stezce provádí žabák Jindra. Na jednotlivých zastaveních představuje faunu a flóru krásné a nespoutané přírody **turistické oblasti Česká Kanada**.

Tento výlet si můžete zpříjemnit jízdou historickým parním vlakem do dalších půvabných zákoutí České Kanady. Stejně tak můžete využít cyklo potenciál oblasti, která je pro cyklisty doslova rájem. Čekají vás mírné kopečky i větší stoupáky a dobrodružství kouká za každým balvanem.

Loňský rok jakýmkoliv návštěvám turistických atrakcí nepřál, ale věříme, že tento rok budou hvězdy cestovnímu ruchu zcela nakloněny. Těšíme se na vás.

Infocentrum Jindřichův Hradec
www.infocentrum.jh.cz

Holořitník zoufalý

Entomologové se radují. Do volné přírody se vrací brouk, o kterém se vědci domnívali, že vyhynul.

Holořitník zoufalý, jak ho zachytil v roce 1892 vášnivý entomolog Otakar Březina

Holořitník zoufalý byl ještě za časů našich prababiček hojným zástupcem rodu střevlíkovitých. V dobách našich předků byl dokonce jakýmsi domácím mazlíčkem, neboť se věřilo, že přináší do chalup štěstí a hojnost. Holořitník byl pro svou tvrdost nepoživatelný slepicemi, žil proto v příbytcích s lidmi spokojeně a bez obav.

Přírodovědci našli na Hodonínsku brouka dřepčička, jenž byl u nás považován za vyhynulého

„Oblibu u lidí si holořitník získal nejspíš kvůli svému jménu,“ vysvětluje Karolina Flachová z Přírodovědecké fakulty UK. „Venkovský lid měl rád pohádky a brouk, který i přes svou nevzhlednost často zavítal do jejich příbytků, si získal jejich sympatie. Věřili, že má kouzelnou moc, když ho ani slípka nesezobla. Dokonce se tenkrát říkalo, že má-li někdo holou řiť, může být silný a odvážný jako brouk!“ dodává entomoložka.

Proslulost přinesla broukovi éra obrozenecká. Stal se hrdinou knihy Mojdislava Dadíboha ze Slovan, který napsal příběh o brouku v pruhovaných trenýrkách. Jazykovědci se dnes domnívají, že se Květik Nebojsa stal předlohou známějšího Ferdý mravence.

Četné zásahy do krajiny, změny životního prostředí a lidská úspěchanost zapříčinily úbytek brouka holořitníka v přírodě. Snad zpomalení života v době pandemické dalo prostor k jeho návratu. Doufejme, že přináší jen to dobré a nevrací se v duchu svého názvu...

Nadřa Landíková

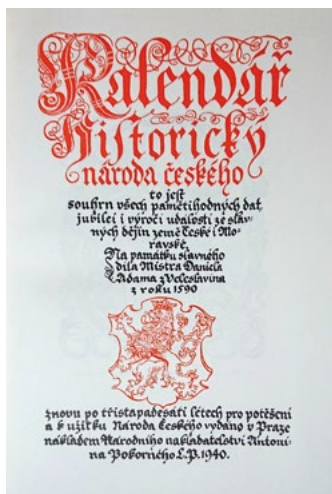
Pomíjený Pomíjel (120 let)

Akademický malíř, grafik, publicista a učitel Ladislav Pomíjel se narodil 24. dubna 1901 v Hluboké nad Vltavou. Přestože jeho životní příběh je zastřen rouškou tajemství, zanechal nám dílo, které stojí za připomenutí.

Vystudoval malířství a působil jako učitel ve starokatolické církvi, která vznikla v Praze těsně před rokem 1900. Působila jako národní církev husitů a utrakvistů, do které po vyhlášení samostatného Československa přecházeli věřící z římskokatolické církve. Mnoho starokatolíků později přešlo do Církve československé. Ladislav, užívající pseudonymy Láďa Hlubocký či Ladislav Lazar Pomíjel, se nesmazatelně zapsal do naší literatury výtvarným řešením Kalendáře historického národa českého (1940), který uspořádal Martin Jan Vochoč, čerpající a navazující na kroniku Daniela Adama z Veleslavína. Jediným odkazem na život Ladislava Pomíjela se stala kniha „Ten dům“, jež mapuje obyvatele českobudějovického domu v Riegrově ulici 49. Ladislav tu bydlel se svým švagrem Aloisem Teršem, českým pedagogem a výtvarníkem. Na

Pamětní deska na domě „dvou malířů“

Dvoudílný Kalendář historický národa českého

paměť budoucím generacím a historii, která na Ladislava už zapoměla, byla na domě v roce 2017 umístěna pamětní deska také s jeho jménem. Ladislav Pomíjel zemřel 7. 9. 1945 v Praze, která je také místem jeho posledního odpočinku na hřbitově v Ďáblicích.

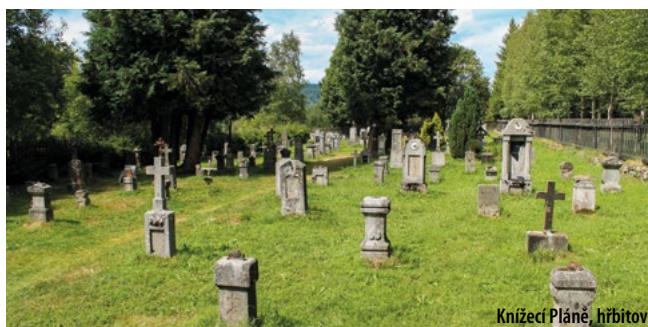
Katka Slezáková a Luděk Sládek

Spisovatel bez místa narození (80 let)

Německy píšící šumavský spisovatel Franz Strunz pocházel z „ráje, který snad ani nebyl“. Knižecí Pláně 40. léta 20. století, osada osmdesáti dvou roztroušených stavení a šest set obyvatel. Okolo louky, kde se pase několik kusů dobytka. V osadě hospoda U Kölbla, hraje muzika, každý se tu s připitkem „Když máte žízeň, chlapi z Plání, napít se vám nic nezabrání!“ rád zastaví.

Spisovatel Franz Strunz

Knižecí Pláně, hřbitov

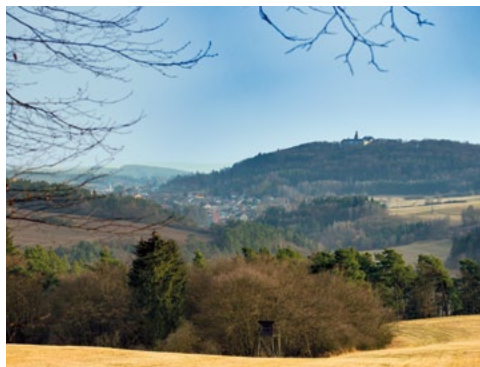
Zde přichází 5. dubna 1941 na svět Franz Strunz. Otec byl v roce 1945 jako válečný dezertér zastřelen esesmany a život Franze i jeho rodiny na východním svahu Šumavy končí rok poté vyhnáním z Čech. Obecnou školu navštěvoval v bavorském Kollbachu, francouzštinu, latinu a angličtinu studoval v Mnichově, Vídni a francouzském Montpellieru. Roku 1980 získal titul diplomovaného psychologa a vyučoval na gymnáziu. Publikoval v oboru psychologie, literatury, hudby a filozofie. V roce 2002 vyšla Strunzova kniha „Meine lieben

Fürstenhuter...“. Kniha je výběrem textů národopisce a jazykovědce Rudolfa Kubitscheka, který svou monografii zasvětil také Knižecím Pláním. V knize popsal Franz Strunz návštěvu rodného místa roku 1990 takto: „Je to jako probuzení ze snu o dětství, něco na způsob vyhnání z ráje, který snad ani nebyl, a přece je tak nesnadné se zbavit pomyšlení na něj.“ Franz Strunz zemřel 7. 6. 2007 v Diesenhofenu u Mnichova.

Nadřa Landíková

Za Sládkovou studánkou zbirožskými lesy

Objevte poetické místo v Chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko. Vypravte se ze Zbiroha na 6,4 km dlouhou trasu. Dojdete ke studánce, kde nejhlubší je les, tam roste tmavé kapradí a vůkol rudý vřes...

Pohled od Matčiny hory

Navštivte Sládkovu lesní studánku, kterou při cestě ze Zbiroha ke svým příbuzným do Sýkorova mlýna míjel zbirožský rodák J. V. Sládek. Nachází se v lese zvaném „V Království“ a básníka inspirovala k napsání dnes již populární básně Lesní studánka. Studánku najdete v lesní roklí v Matčině hoře na modré turistické značce vedoucí z obce Přisednice směrem k Sýkorovu mlýnu a dále do Skryjí. Od chvíle slavnostního odhalení v roce 2012 zde stojí pamětní kámen, jenž zde byl usazen Spolkem přátel Muzea J. V. Sládka ve Zbiroze. Studánka se nachází

na rozsáhlém lesním pozemku společnosti Colloredo-Mansfeld, spol. s r. o., která svolila umístit v lese pamětní desku a finanční částkou vypomohla k zřízení památného místa. Autorkou pamětní desky je akademická sochařka Helena Štěrbová. Potěšte sebe i své blízké procházkou krásnými zbirožskými lesy.

Lesní studánka

Od roku 2013 se každé jaro koná slavnost Otevírání lesní studánky J. V. Sládka.

www.zbiroh.cz

Revitalizace jihočeských rybníků

Přírodní rezervace Vrbenské rybníky leží na severozápadním okraji Českých Budějovic. Zahrnuje rybníky a rozsáhlé plochy přilehlých mokřadů či luk, kde se na rozloze bezmála 246 hektarů nachází bohatá a unikátní fauna i flóra.

Vrbenské rybníky u Českých Budějovic

Renovace rybníků začala v roce 2019 a nyní je téměř u konce. Lokalita je domovem více než 90 druhů ptáků, vyskytuje se tu i řada obojživelníků a bohaté společenstvo motýlů. V rámci oživení rybníků Domin a Bažina bylo vyvezeno přes 126 tisíců tun bahna, obnoveno bylo 21 ostrovů. Vybudována byla čtyři stanoviště pro ptáky a vyhloubeny tři tůňky pro obojživelníky. Rezervaci prochází naučná stezka Po hrázích Vrbenských rybníků.

-namo-

foto © Krajský úřad Jihočeského kraje

Zrušme fyzikální zákony!

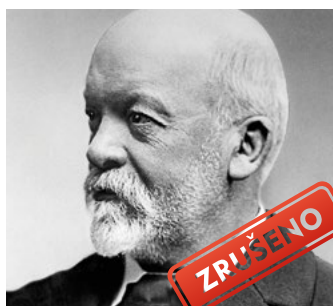
Evropská komise nelení a jedná. Aktuální tíživá situace s epidemií covidu-19 je pro ústřední evropské orgány motorem k řešení mnohem palčivějších problémů.

Karl Benz

Nicolaus August Otto

Gottlieb Daimler

Pascal Canfin, předseda Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin Evropského parlamentu, nedávno prohlásil, že od roku 2035 zavede Evropská unie tak přísné emisní předpisy, že je tradiční spalovací motory nebudou schopny splnit ani v případě hybridních pohonů. To je skvělá zpráva, na kterou navazují kolegové z Výboru pro osvětu, vzdělávání a udržitelný rozvoj. Přicházejí s geniální myšlenkou zrušit fyzikální a přírodní zákony. Současné fyzikální a přírodní zákony totiž zatěžují zkomplikovanou situaci a neposkytují dostatečně flexibilní prostor pro přijímání zásadních rozhodnutí o množství emisí dosud tradičních motorů osobních automobilů.

Dle jejich názoru bude mnohem snadnější přijímat výnosy nejen o nulových, ale i záporných emisích. V praxi to bude vypadat tak, že auta budoucnosti na benzín budou vypouštět pouze libé vůně. Úkolem techniků bude vše uskutečnit, což není problém, protože na tento velký zelený úděl (Green Deal) peníze budou. Představitelé výboru jdou v úvahách dokonce tak daleko, že by z učebnic fyziky a dějepisu měla být odstraněna jména jako Karl Benz, Gottlieb Daimler, Nicolaus August Otto aj., kteří svými vynálezy a úpravami spalovacího motoru zavlekli svět na pokraj klimatické krize.

-babok-

Ze Spáleného Poříčí do Brd – co by kamenem dohodil

Líbezně zvlněná krajina kolem městečka Spáleného Poříčí je jako stvořená pro pohodové výlety na kolech i nenáročnou pěší turistiku.

Díky těsnému sousedství Brd je město přirozeným východiskem pro výlety do tajuplné, člověkem dosud příliš neobjevené oblasti, která byla ještě nedávno vojenským prostorem a nyní se návštěvníkům pomalu otevírá.

Pro rekreační cyklisty i „pěšáky“ nabízíme podrobně zpracované výlety do okolí, vše na kvalitních mapových podkladech.

Neopomeňte památky ve městě samotném, za všechny jmenujme zámek nebo špejchar Ve Dvoře s expozicí kreseb pana Jiřího Wintera NEPRAKTY.

Přijďte si k nám odpočinout – v Infocentru na náměstí budete vždy vlídně přivítáni!

www.spaleneporici.cz

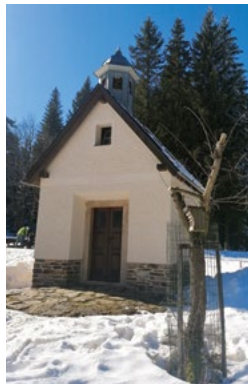
foto © Infocentrum Spálené Poříčí

foto © Petr Zdvoraň, Jiří Horák

foto © Wikimedia Commons

Krušky jsou srdcovka

Lyžařské stopy přilákaly letos do Krušných hor mnoho nadšenců, kteří mohou dorazit i v létě. Čeká je hornická historie, atraktivní příroda i nenáročný terén.

Kaple sv. Jana Nepomuckého v Milově

Celá řada zdejších tras je univerzálních, pro běžkaře, cyklisty i pěší. Při jejich kvalitním značení se nezapomnělo na zaniklé osady i stará důlní díla. K návštěvě mohou doporučit zaniklý Mílov s obnovenou kapličkou sv. Jana Nepomuckého. Dostanete se k ní z Božího Daru kolem Mysliven nebo můžete vyrazit z Horní Blatné přes Bludnou. Nezapomeňte na Ježíškovu cestu nebo Vlčí jámy, či štolu Johannes. Zdař Bůh a pěkné zážitky.

M. Foltýn

foto © autor

Infocentrum Cheb má nový web

Webové stránky mají omezenou životnost, jako všechno. Dobíhají je technologie, ale i trendy a dynamika rozvoje daného oboru. Při tvorbě nové webové prezentace informačního centra Cheb nešlo jen o nadšení z něčeho nového. Především to byla starost a běh na dlouhou trať.

Oslovit všechny cílové skupiny, reprezentovat město, být pomocníkem občanům a rádcem návštěvníkům, to byl cíl. Kompletní redesign webu se navrácí k samé podstatě jasného sdělení, jednoduchosti a názornosti. Výsledkem je mozaika informací, která tvoří důstojný obraz města a poslání informačního centra a lidí v něm. Aby byl obraz úplný, je na nás všech. Věříme, že se nám to podařilo, posuďte **ZDE**.

Jaká bude letošní turistická sezona, lze jen hádat, ale věříme, že bude. Na našich nových

internetových stránkách pro vás připravujeme stále aktuální informace o:

- městě ▪ turistických cílech ▪ službách ▪ ubytování ▪ stravování ▪ tipech na výlety ▪ sportovních zařízeních

Těšíme se na vaši návštěvu Turistického infocentra Cheb.

e-mail: infocentrum@cheb.cz
www: www.tic.cheb.cz

#mariánkyjsousuper

To, že jsou Mariánky super lázně, jste asi věděli. Ale víte také to, že právě Mariánské Lázně jsou ideálním místem pro načerpání nových sil po prodělaném onemocnění plic? Podhorské prostředí, dvousetletá tradice léčebných terapií, nádherná krajina a množství léčivých pramenů – to jsou ideální podmínky pro zotavení organismu a dýchacího ústrojí.

Pavilon Lesního pramene

Mariánské Lázně léčí už svou polohou, která nadmořskou výškou 630 m odpovídá podhorskému tonizujícímu klimatu. To znamená, že je zde intenzivnější UV záření, nižší barometrický tlak, vyšší obsah ozónu a záporných iontů, méně prachu a alergenů a lépe se nám okysličuje krev.

V rámci lázeňské péče se používají inhalace za pomoci účinků Lesního pramene a procedury s přírodním oxidem uhličitým – tedy minerální a suché uhličitě koupele. Pomáhají také masáže,

Rudolfův pramen

elektroléčba, léčebná tělesná výchova a podle potřeby také oxygenoterapie. Důležitá je respirační fyzioterapie, která zahrnuje dechová cvičení, fyzický trénink a edukaci o nemoci a výživě.

Lázeňskou léčbu po prodělaném zánětu plic navrhuje pneumolog nebo internista. Návrh na lázeňskou péči sepisuje praktický lékař. Léčba prodělaného zánětu plic způsobeného nemocí covid-19 je indikována jako V/3 v indikačním seznamu pro Komplexní lázeňskou péči s dobou léčení

Atmosféra lázeňského parku

3 týdny a je plně hrazena zdravotní pojišťovnou. Pokud vám pojišťovna komplexní lázeňskou péči neposkytne, je možné léčit pacienty jako samoplátce prostřednictvím speciálně zaměřených programů.

GREAT SPAS of Europe

TIC Mariánské Lázně
mobil: +420 777 338 865
e-mail: info@marianskelazne.cz
www.marianskelazne.cz
www.mariankyjsousuper.cz

INFO MARIÁNSKÉ LÁZNĚ

Karlovarský kraj
Žijeme regionem

Najdete tu ale také další – třeba Liščí, Kančí a Jezevčí pramen.

Dominantou města je klasicistní **zámek Kynžvart** s anglickým parkem. V tomto bývalém sídle kancléře Metternicha najdete mimo jiné muzeum s přírodními i technickými kuriozitami nebo exotickými zbraněmi. Mezi skvosty zámku patří zlatá zámecká jídelna a jedna z prvních forem zachycení obrazu – dauguerotypie – památka UNESCO, která je momentálně, než bude připravena nová expozice, k vidění v Národním technickém muzeu v Praze.

Malé návštěvníky jistě zaujme pohádková stezka vedoucí na Hradní vrch se zříceninou středověkého **hradu Kynžvart** ze 13. století.

K procházkám v okolí vybízí **přírodní rezervace Kladská**, jedna z nejstarších a nejrozsáhlejších rezervací na Karlovarsku s naučnou stezkou začínající před loveckým zámečkem. Pár kilometrů od města najdete **přírodní rezervaci Smradoch**, charakteristickou zápachem sirovodíku, který s kyslíkem uhlíčitým uniká ze země a vytváří efektní podívanou – bublající vodu a gejzíry.

Relikviář sv. Maura

Bečov nad Teplou najdete v srdci Slavkovského lesa, v ohybu řeky Teplá.

V malebném městečku doporučujeme navštívit **zámecký areál** ukrývající druhou nejzávažnější památku Česka hned po korunovačních klenotech – **relikviář svatého Maura**.

Po prohlídce zámku si dopřejte trochu odpočinku ve stínu vzrostlých stromů i vzácných květin jedné z největších a nejvýznamnějších **botanických zahrad** u nás. Čekají vás vyhlídky, altánky, meditační koutky, volnočasový areál s atrakcemi pro celou rodinu i volně přístupné lodičky na rybníku.

Pro zkušené i začínající horolezce je tu připravena **bioferrata** o třech obtížnostech zaměřená na skalní vegetaci.

Bečov nad Teplou láká ještě na jednu raritu – **Muzeum žehlení a praní**. Najdete v něm stovky exponátů. Historické žehličky, valchy, mandly, žehlicí prkna, prací prášky a ještě mnohem víc.

Více informací na
www.zivykraj.cz
www.blog.zivykraj.cz

Areál hradu a zámku Bečov nad Teplou

Památky Karlovarského kraje

Jestli hledáte, kam vyrazit, máme pro vás pořádnou dávku inspirace. Připravili jsme tipy na výlety, naučné stezky, památky i netradiční muzea. Ať už vyrazíte s rodinou či přáteli, určitě nebudete litovat.

Hrad Loket

náměstí. K loketským zajímavostem patří i místo zapsané v knize rekordů – **Muzeum lázeňských pohárků**. Vystavuje více než 3 000 kusů pohárků, porcelánových nádob určených k pití minerální vody. Ten nejstarší pochází z roku 1780. Vynechat byste neměli ani muzeum **Všerejší svět**, které mapuje historii kočárků a jízdních kol až do roku 1820. Historická kola a dětská vozítka si navíc můžete i vyzkoušet.

Tip: Do Lokte vede z Karlových Varů cyklostezka Ohře, na které vás čekají Svatošské skály, svým tvarem připomínající zkmamenělé svatební procesí.

Zámek Kynžvart

Kynžvart, lázeňské městečko, které stojí stranou hlavního proudu a jehož klimatické podmínky platí za uznávaný přírodní léčebný zdroj, se zaměřuje na léčbu dětí, ale zkrátka nepřijdou ani dospělí. Důležitou součástí léčby je popíjení kyselky z pramene **Richard**, který vyvěrá přímo v centru.

Na dohled od Karlových Varů leží historické městečko **Loket**, místo prochnuté legendami i živou kulturou. Na žulových skalách se již od 13. století tyčí stejnojmenný **hrad Loket**, který byl sídlem českého panovníka Karla IV. a dnes platí za klenot celého kraje. Návštěvníky zve expozice útrpného práva, muzeum historických zbraní nebo výstava dobového porcelánu. Úžasný kulturní zážitek slibuje amfiteátr v podhradí, kde se během roku pořádají mnohé kulturní akce.

Ve městě jsou i netradiční muzea – **Muzeum tajných spolků**, které patří k sedmi na světě. Rituální předměty, zbraně, uniformy, obřadní oděvy, cenné knihy, tajné dokumenty, diplomy a certifikáty svobodných zednářů, iluminátů a dalších si můžete prohlédnout na loketském

V Mariánských Lázních léčí následky covidu-19

Jedny z nejznámějších západočeských lázní mají dlouhodobé zkušenosti s léčením respiračních onemocnění. Díky této úspěšné praxi, příznivé poloze i přírodním zdrojům jsou v Mariánských Lázních schopni pomoci také pacientům po prodělaném onemocnění covid-19.

Hotel Hvězda v Mariánských Lázních

Nabídka léčebných procedur je velická

Nejcitlivějším místem těla se v souvislosti s onemocněním covid-19 stává dýchací ústrojí, přičemž tato nemoc může vést až k zápalu plic. Právě léčením stavů po komplikovaných zánětech plic se v Mariánských Lázních už desítky let zabývají.

Rozsáhlý léčebný program pro klienty po prodělaném onemocnění covid-19 je zaměřen na zlepšení ventilační funkce dýchacích cest, obnovení správné mechaniky dýchání a průchodnosti dýchacích cest, odstranění škodlivin zevního prostředí a posílení imunity. V programu jsou využívány i další osvědčené lázeňské procedury. Posílení vlastních obranných sil člověka je nesmírně důležité, proto v Mariánských Lázních nabízejí rovněž týdenní preventivní program pro zlepšení stavu dýchacích cest a imunity. V lázeňských zařízeních se klienti nemusejí bát žádné nákazy. Lázeňská zařízení poskytují mnohonásobně vyšší míru hygienických opatření, než s jakou se klienti setkají například v obchodních centrech nebo v hromadné dopravě.

Lázeňskou léčbu doporučuje pneumolog či internista a její návrh sepisuje praktický lékař. Je nutné ji ale absolvovat do 4 měsíců od ukončení hospitalizace.

www.ensanahotels.com

Rozhledna nebo hrad?

Máme pro vás dva tipy na výlet v okolí Aše. Jedním je Bismarckova rozhledna na vrchu Háj a druhým zřícenina hradu Neuberg. Rozhledna je nejzápadnější položenou v ČR a zřícenina hradu pak nejstarší památkou na Ašsku.

Rozhledna stojí na nejvyšším vrcholu v české části pahorkatiny Smrčiny. Byla postavena v letech 1902–1904 podle návrhu architekta Wilhelma Kreise a má výšku 34 metrů. Jméno po říšském kancléři Otto von Bismarckovi nesla do roku 1918 a jeho bronzový reliéf vydržel na rozhledně do roku 1946. Čtyřpatrová rozhledna se 122 schody nabízí za příznivých podmínek výhled na Krušné hory s Klínovcem, Doupovské hory, Český les, Kapellenberg, Zelenou horu, Dyleň, Slavkovský les i německé Smrčiny s horou Schneeberg.

Zřícenina hradu Neuberg v Podhradí je nejstarší památkou na Ašsku. První písemná zmínka o hradu pochází z roku 1288, kdy byl postaven pány z Neubergu. Na konci 14. století přešlo panství na pány ze Zedtwitz. V jejich majetku zůstalo až do roku 1945. Hrad byl několikrát poničen, ale

Bismarckova rozhledna na vrchu Háj

Zřícenina hradu Neuberg

vždy byl opraven a jeho areál byl rozšířen i o zámek. V roce 1902 však vyhořel a od té doby chátral. Dnes je zachována pouze 22 metrů vysoká kruhová věž a obvodové zdi přilehlého zámku.

#mestoas

e-mail: infocentrum@info-as.cz
www.info-as.cz

text © Informační centrum Aš; foto © Město Aš, autor Josef Chrástá

Katastr = katastrofa?

Rozhodně ne. Přinášíme vám sérii výletů, během kterých si užijete divočinu, hradní zříceniny, údolí pěti potoků, naleziště polodrahokamů i nezapomenutelné přírodní vyhlídky na čerstvém vzduchu a bez roušek.

Vyhlídka z Rašovických skal

Mravenčák

Špičák nad Perštejnem nabízí nejhezčí západ slunce z vyhlídky mezi Doupovem a Krušnými horami. Divokou přírodu zažijete na kole i pěšky cestou na **Podmílesy, Holubí vrch a NPP Doupňák**, kolem bývalého mlýna a rybníčku na Podmíleském potoce. **Rašovické skály a Nedíl** vám odhalí impozantní výhledy.

Za průzkumem sáňkařské dráhy můžete vyrazit na **Jezerní horu**. Výzvou pro náročné je **Mravenčák** a 45 minut stoupaní vás odmění kouzelnou podívanou, když tedy z červené na Lestkov odbočíte vlevo. **Pavlovský Špičák** nad Hradištěm poskytnete neprozkoumané lesy a řídný vzduch. Po úpatí Jezerního vrchu se můžete vydat až ke kostelu sv. Mikuláše v **Mikulovicích**. Pro milovníky

historie a krásných výhledů tu je hrad **Lestkov** a znalci ocení i **Šumburk** – kláštereckou Mekku, městský hrad, který musí alespoň jednou za život navštívit každý správný Klášterečák. A jako finále nabízíme **Cestu z města** na samé hranici katastru. Sledujte modrou turistickou značku a pozor, ať si nenamočíte boty.

Klášterec nad Ohří
město porcelánu

Turistické informační centrum
 nám. Dr. E. Beneše 85, 431 51 Klášterec nad Ohří
 tel.: +420 474 359 687
 e-mail: icklasterec@muklasterec.cz
www.klasterec.cz

text © Mgr. Lenka Fricová; foto © Město Klášterec nad Ohří, autoři: @_little_@_honzka7500

Svobodní páni, občané, vězni

Rod svobodných pánů Helfertů, původem z Durynska, se v 2. pol. 17. století usadil v Plánici na Klatovsku, v té době v držení Jaroslava Bořity z Martinic. V rodině se mluvilo německy, což však v době Habsburské monarchie rodinu nikterak nevylučovalo z českého prostředí.

Josef Wilhelm Zdenko Helfert, kadetka, 60. léta 19. stol.

Josef Wilhelm Zdenko svobodný pán Helfert (* 14. 2. 1849; † 26. 2. 1891) se narodil v Praze. Byl inspektorem paarovských velkostatků v Uhrách (na Slovensku), později ředitelem a správcem velkostatku v Plánici a v letech 1886–1891 bechyňského panství Paarů. Jeho manželka **Marie Marešová** (* 14. 8. 1854; † 13. 1. 1933) byla dcerou c. k. zemského soudního rady v Kolíně. Helfertovi měli celkem šest dětí. Dcera **Alexandra Marie Julie Louisa baronesa Helfertová** (* 17. 1. 1885 Plánice; † 23. 1. 1942 Praha) pracovala v pensionátu pro výchovu dívek v klášteře v Chotěšově. Byla také

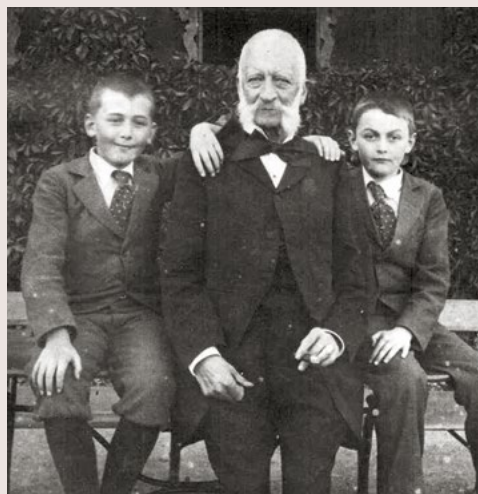
Klosterneuburg 1909, zleva: Klusáček, Alex Helfertová, Marie Helfertová, Josef Alexander, Milada Helfertová, Julie Gredler

dlouholetou přítelkyní prof. Rudolfa Jedličky, kterého si vzala v Harrachově, snad 25. 10. 1926, den před jeho úmrtím. **Ludmila baronesa Helfertová** (1887–1904) zemřela v 17 letech.

PhDr. **Milada baronesa Helfertová** (* 4. 5. 1890 Bechyň; † 1973) se provdala 2. 12. 1919 v Praze za MUDr. Stanislava Hejdu,

ředitele pražského Podolského sanatoria. Jejich dcera PhDr. Dagmar Hejdová, CSc. (* 18. 10. 1920; † 18. 12. 2009), byla medievalistka a v letech 1972–1988 také ředitelka Uměleckoprůmyslového muzea Praha.

Bratři byli vychováni česky a jistý vliv na jejich vzdělání a směřování měl dědeček, JUDr. **Josef Alexander svobodný pán Helfert** (* 3. 11. 1820; † 16. 3. 1910). Byl synem právníka, univerzitního profesora, etnografa a autora terminologie památkové péče prof. JUDr. **Josefa Johanna svobodného pána Helferta** (1791–1847) a Anny Schreinerové (1800–1857). Dědeček Josef Alexander byl dvakrát ženatý, prvně s Vilemínou Fügnerovou (1825–1849), sestrou „sokola“ Jindřicha Fügnera, podruhé s Josefou Julií von Gredler (1832–1907). Na úmrtním oznámení dědečka stálo: Skutečný tajný rada, člen panské sněmovny, kancléř řádu Františka Josefa, president c. k. centrální komise pro zkoumání a zachování uměleckých a historických památek, c. k. státní podsekretář ve výslužbě, rytíř řádu železné koruny I. třídy, velkokřížník rakouské-

Josef Alexander Helfert s Jaroslavem a Vladimírem, Klosterneuburg 1898

ho řádu Františka Josefa, majitel rakouské čestné medaile za 40letou věrnou službu, velkokřížník pap. řádu sv. Řehoře, toskánského řádu pro zásluhy vojenské a civilní, majitel medaile Salvátorovy atd., řádný člen královské České společnosti nauk, c. k. České akademie pro vědy, slovesnost a umění císaře Františka Josefa, dopisující člen Císařské akademie věd ve Vídni, člen Pražské právnické fakulty, protektor, předseda a čestný člen mnoha spolků vědeckých a jiných, čestný občan Tachova atd., atd. Z Vídně, Reinerovy ulice č. 19, byly jeho ostatky 19. 3. odvezeny na přání zesnulého do Potštejna, kde byly 21. 3. 1910 uloženy na hřbitově sv. Marka.

Zdeněk Helfert, 1939

Zdeněk svobodný pán Helfert se narodil 19. 5. 1879 ve slovenských Kopčanech. Vystudoval národohospodářství a oženil se 13. 6. 1903 s Annou šlechtičnou Tučkovou (* 18. 5. 1878; † 30. 4. 1936), se kterou měli syny PhDr. Zdeňka Helferta (* 9. 5. 1909; † 14. 4. 1994) a Mirka (Mirko) Helferta (* 7. 11. 1913; † 23. 11. 2008). Z časopisu Otavan se u data 16. 11. 1917 dočteme: „Dosavadní učitel rolnické školy v Plzni Zdeněk svobodný pán Helfert jmenován byl ředitelem Zimní hospodářské školy ve Volyni.“ Mirek Helfert, syn Zdeňka, vzpomínal, že „ve škole se učilo jen v zimě, protože synkové ze statků v okolí jinak nemohli“. KČT ve Volyni byl obnoven 14. 5. 1920, kdy na ustavující valné hromadě je zvolen jeho předsedou ředitel Zimní hospodářské školy Zdeněk Helfert. Z Volyně Zdeněk odchází v roce 1924. Později měl zastoupení chilského ledku v ČSR, ale především se věnoval zednářské činnosti ve vyšší hodnosti Kredo československé zednářské lóže Jan Amos Komenský. Lóže byla založena 12. 5. 1919 a hlásila se k myšlenkám a ideovému odkazu jednoho z nejoriginálnějších myslitelů našich dějin.

Zdeněk Helfert s rodinou na zahradě ve Volyni, asi 1917

Během okupace na přelomu let 1942 a 1943 s historikem Kamilem Kroftou, básníkem Jaroslavem Kvapilem a právníkem Emilem Lánym

Zdeněk Helfert, duben 1933

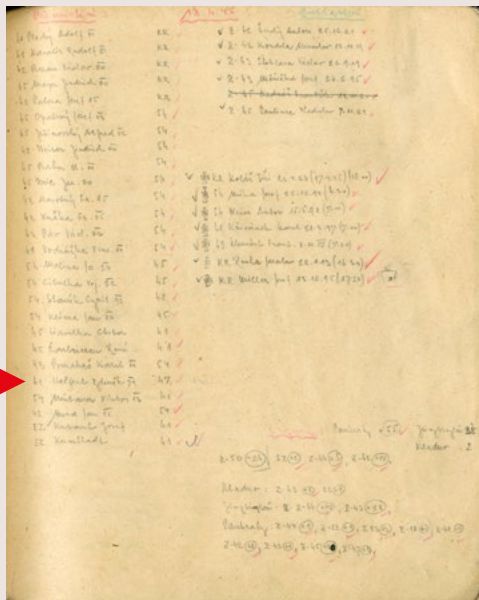

U. J. Kvapila, 10. 4. 1938 (Zdeněk sedí zcela vlevo)

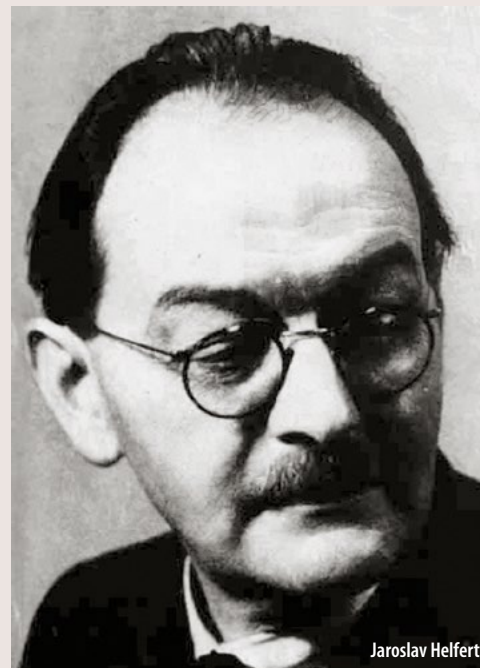
- 5 -

245/	K a t p r	Karel	2.9.08	Mr. The
246/	B a r s e	Josef	18.4.09	Mor. Helfert
247/	E v e n k a	Josef	26.7.03	Vitum cordis
248/	F r e i s a	Josef	2.10.09	Pr. art. St. adhaes.
249/	M r a d a k	Ladislav	22.7.08	Artista
250/	D r z b i	František	25.1.05	Kybrosta
251/	K u p e n	Bubmetz	1.1.10	Pr. art. St. adhaes.
252/	G u b a n	Jaroslav	2.5.09	Ordina. pos.
253/	H u s h a	Josef	18.3.04	St. nos. Immanuel
254/	H o s t a n y	Jaroslav	12.3.09	Vitum cordis
255/	V i d s	Josef	27.6.05	Pr. art. St. parots.
256/	O r a d s k	Jaroslav	21.2.00	Morots Vagel.
257/	H o s t a k	Vladimir	1.7.19	Ordina. pos.
258/	D o v y s k	Josef	1.1.10	"
259/	H o s t a k	Josef	28.7.09	Pr. nos. art. art. art. art.
260/	M a s a r o v	Jaroslav	19.9.09	Art. nos. bronch.
261/	T r o n	Sergij	1.1.09	Morotsitis chron.
262/	S t y e r	Vladimir	1.1.04	Ordina. pos.
263/	C a s a	Josef	20.5.03	Art. nos. art. art.
264/	B a b a n	Jan	1.4.70	The pulm.
265/	H e r t	Miloslav	22.3.14	"
266/	H e r t	Jaroslav	27.9.23	Art. nos. art. art.
267/	H e r t	Svatopluk	16.1.11	St. nos. pr. art. St.
268/	H e r t	Miloslav	14.9.23	Morots art. art.
269/	H e r t	Jan	20.3.09	Art. nos. art. art.
270/	J a n	Jiří	25.1.07	Morots art. art.
271/	J a n	Klára	20.1.07	Art. nos. art. art.
272/	J a n	František	18.4.08	Kybrosta
273/	J a n	Jan	17.11.08	Morots
274/	J a n	Jaroslav	2.6.06	Morots
275/	J a n	Josef	2.1.14	Art. nos. art. art. art. art.
276/	J a n	Vladimir	20.10.05	St. nos. ordina.
277/	J a n	Karel	27.3.04	Morots
278/	J a n	Antonín	22.1.04	"
279/	J a n	Oto	10.6.03	"
280/	J a n	František	25.1.08	"
281/	J a n	František	1.1.10	"
282/	J a n	Vladimir	29.1.10	"
283/	J a n	Jiří	16.1.11	"
284/	J a n	František	21.1.00	"
285/	J a n	Miloslav	1.1.03	"
286/	J a n	František	27.1.10	"
287/	J a n	Ladislav	12.1.12	"
288/	J a n	Josef	20.3.10	"
289/	J a n	Jiří	22.1.10	"
290/	J a n	Jan	22.3.01	"
291/	J a n	František	3.1.10	"
292/	J a n	Josef	2.1.10	"
293/	J a n	Josef	18.3.06	"
294/	J a n	Václav	7.10.06	"
295/	J a n	Josef	1.1.10	"
296/	J a n	František	5.10.07	"
297/	J a n	Karel	27.1.10	"
298/	J a n	Josef	22.1.09	"
299/	J a n	Josef	22.1.09	"
300/	J a n	Josef	17.3.19	"
301/	J a n	Josef	22.1.10	"
302/	J a n	Karel	30.11.10	"
303/	J a n	Vladimir	17.4.05	"
304/	J a n	František	1.5.09	"

Seznam navržených k propuštění 2. 5. 1945

Tzv. Černý sešit – přemístění

Jaroslav Helfert

formovali odbojovou organizaci Přípravný národní revoluční výbor. Po odhalení skupiny v létě 1944 byli vedoucí činitelé uvězněni. Zdeněk byl zatčen v Potštejně 3. 7. 1944, v domě paní Jarmily Kalouskové, a dopraven na služebnu gestapa

v Hradci Králové. Odtud byl převezzen do Malé pevnosti Terezín 6. 7. 1944 a odtud do věznic na pražské Pankráci. Do Malé pevnosti se vrátil 9. 2. 1945 a umístěn byl v cele č. 47. Na konci války se sešel v hromadné cele s bratry Vladimírem a Jaroslavem. Poslední známé datum Zdeňka v Terezíně je 5. 5. 1945. V novinách z roku 1946 se dočteme, že k převozu několika vězňů nakažených skvrnitým tyfem došlo právě 5. 5. 1945, ještě než strážní opustili Terezín. Sanitkou do Prahy z Malé pevnosti jel prof. MUDr. Jiří Syllaba, v roce 1945 lékař na marodce. V kritickém stavu odvážel do Nemocnice Na Bulovce Zdeňka Helferta a karikaturistu, kreslíře a ilustrátora Františka Bidla. Ale také ještě jednoho zdravého muže, proto měli strach, aby se na to nepřišlo. Před výjezdem z pevnosti přišel k sanitce velitel Rojko, štítivě nadzvedl hlavní samopal a cíp zavšivené deky a na kraji ležel Zdeněk s tváří napuchlou červenými tyfózními skvrnami. Rojko mávl rukou, ať jedou... Zdeněk zemřel v Nemocnici Na Bulovce v noci na 9. 5. 1945. Poslední rozloučení měl 19. 5. 1945 z obecní kaple na Olšanských hřbitovech, v den svých narozenin. Pohřben byl v hrobce jedné spřátelené rodiny, a patrně už v roce 1946 byly jeho ostatky převezeny do Potštejna a pohřbeny do rodinného hrobu.

národopisné a galerijní sbírky a v roce 1923 se stal jeho prvním ředitelem. Působil jako lektor muzejnictví na FF Masarykovy univerzity v Brně a zasloužil se o stavbu Zemské galerie. Činný byl v Klubu přátel umění, v četných brněnských hudebních institucích, ve správě Národního divadla a v Orchestrálním sdružení. S manželkou Ludmilou, roz. Tichou (* 29. 11. 1889; † 15. 11. 1966), měli tři děti: Helenu (* 2. 3. 1911; † 30. 1. 1984), Ivanu (* 12. 2. 1912; † 25. 8. 1994) a Miladu (* 27. 10. 1913; † 31. 7. 2002).

V první den okupace 15. 3. 1939 byl zbaven funkce ředitele muzea s doporučením, aby opustil Brno. Odešel proto do Potštejna, do svého domku,

Jaroslav s T. G. M. v Moravském zemském muzeu, hlavní cíl návštěvy prezidenta v Brně, 1929

Lfd. No.: Hdf. No.: 0894

Karteikarte

Známka: <u>Helfert</u>	Zivilkleider-Abgabe.
Vorname: <u>Zdeněk</u>	Mantel:
Geboirtstag: <u>19. 9. 79</u>	Rock:
Tag der Einlieferung: <u>9. 2. 45</u>	Hose:
Haltbeidigung:	Weste:
	Du-Beyer:

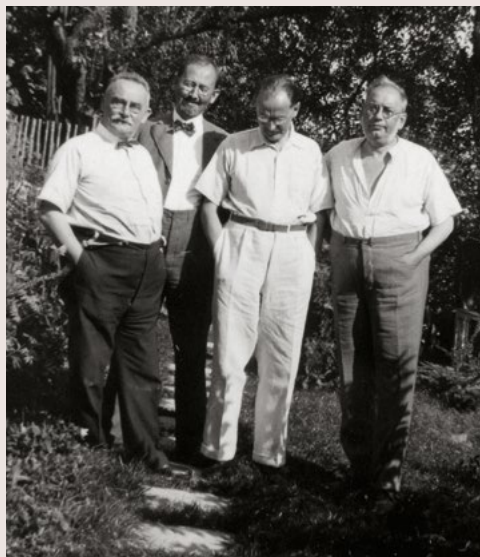
Lfd. No.: Hdf. No.:

Empfangene Bekleidungsstücke

Mantel:	Decke:
Rock:	Bettdecke:
H. Jacke:	Bettbezug:
Hose:	Handschuh:
Weste:	Lederschuh:
Schlossergacke:	Hobaschuh:
Knochenmantel:	Fußlappen:
Mütze:	Hand:
Wickelgamaschen:	Unterhose:
Eisenschuh mit Leder:	Handschuh:

Übung des Häftlings: Kapitel 10

Karteikarte, tzv. Malé karty v Malé pevnosti Terezín

Zleva – Stanislav Hejda, Vladimír, Jaroslav a Zdeněk Helfertovi, Potštejn 1933

dnes Letenská ulice č. 99. Odtud ilegálně „dohlížel“ na život muzejní společnosti coby inspektor moravských muzeí. Po udání jistým Freizingerem byl koncem roku 1944 v Potštejně zatčen. Převezen byl na služebnu gestapa v Hradci Králové, poté do sídla gestapa v Petschkově paláci v Praze a následně do věznic Pankrác. Odtud byl předán 24. 4. 1945 na IV. dvůr terezínské Malé pevnosti a umístěn v cele č. 47. Poté byl 27. 4. 1945 přemístěn do tzv. cely „na jevišti“ č. 40 u popraviště. V posledních dnech války se tu shledal s bratry Vladimírem a Zdeňkem. Dočkal se osvobození, ale nakažen skvrnitým tyfem byl v den úmrtí bratra Vladimíra a den před pohřbem bratra Zdeňka již na léčení v Poděbradech. Po rekonvalescenci se vrátil do funkce ředitele Moravské-

Karteikarte	
Zůname: HELFERTS	Zivilkleider-Abgabe
Vorname: JAROSLAV	Mantel:
Geburtsdag: 27.9.85	Rock:
Tag der Entlassung: 26.6.45	Hose:
Haltbewehrung:	Weste:
Id. N.:	Hob. N.:
Empfangene Bekleidungsstücke	
Mantel:	Decke:
Rock:	Bettdecke:
H. Jacke:	Bettbezug:
Hose:	Handschuh:
Weste:	Lederschuhe:
Schlösserjacke:	Halschuke:
Krawattenriem:	Fußlappen:
Mütze:	Hand:
Wickelgarnschach:	Unterhose:
Engländer mit Leder:	Handschuhe:
Quittung des Häftlings: Josef Jaroš	

Karteikarte, tzv. Malé karty v Malé pevnosti Terezín

ho zemského muzea, kde působil od odchodu na penzi (1948). Poté se vrátil do Potštejna, kde se ujal správy zámeckého archivu. V roce 1951 byl jmenován konzervátorem památek okresu Rychnov nad Kněžnou a působil v rychnovském muzeu. V roce 1966 ovdověl. Vyznamenání Za vynikající práci mu bylo uděleno 4. 4. 1968. Jaroslav zemřel 14. 9. 1972 v Potštejně, kde byl také pohřben.

Vladimír Leopold Vilém svobodný pán Helfert se narodil 24. 3. 1886 v městečku Plánice u Klavtov. Do pěti let žil v Bechyni, v letech 1896–1897 navštěvoval táborské gymnázium a 12. 7. 1904 maturoval v Praze na Císařsko-královském českém reálném gymnasiu na Smíchově, kam se rodina přestěhovala. Pokračoval ve studiu historie na pražské FF České univerzity Karlo-Ferdinandovy (1904–1906) a absolvoval dva semestry hudební vědy na berlín-

ské Univerzitě Friedricha Wilhelma (1906–1907). Po návratu do Prahy studoval také dějepis, zeměpis, estetiku (1907–1908) a hudební teorii a klavír u B. Vendlera. Doktorát získal 23. 7. 1908 a v září 1909 přijal místo profesora na Československé obchodní akademii, kde byl do roku 1919. Státní zkoušky složil v roce 1914. Za války působil v protirakouské „Maffii“, ústředním orgánu českého domácího odboje za první světové války. Napsal také smetanovské studie a průkopnickou práci Hudební barok na českých zámčích. S Blaženou Brichtovou, švagrovou Zdeňka Nejedlého (* 2. 10. 1885; † 30. 3. 1968), se oženil 18. 6. 1910 a bydleli na Královských Vinohradech. Měli tři děti: Igora (* 9. 4. 1915; † 2. 9. 1985); Renátu (* 16. 5. 1913; † ?) a Blaženu (* 13. 5. 1911; † 10. 12. 2010). V září 1919 se přestěhovali natrvalo do Brna, kde téhož roku Vladimír založil Hudební archiv Moravského zemského muzea. Profesorem gymnázia ve Vyškově byl do roku 1921, ale služebně byl zařazen do Brna, kde působil nejprve na I. státní reálce (do 1921) a posléze na II. státní reálce (do 1926). Habilitací 26. 2. 1921 se stal docentem hudební vědy na Masarykově univerzitě, kde začal přednášet v akad. roce **1921/1922**. Mimořádným profesorem se stal 29. 3. 1926, řádné profesury dosáhl 31. 3. 1931 a děkanem fakulty byl v letech 1935–1936. Jeho působení v Brně bylo rozsáhlé. Byl dirigentem Orchestrálního sdružení (1920–1939), založil **Seminář pro hudební vědu, Jubilejní Smetanovu nadaci a Janáčkovu společnost (1934)**, v roce 1936 byl jmenován mimořádným členem České akademie věd a umění, Královské české společnosti nauk a o rok později se stal předsedou moravského výboru Ústavu pro lidovou píseň.

Vydával časopis Hudební rozhledy (1924–1928), podílel se na vydání Pazdírkova hudebního slovníku naučného (1929), vydal pojednání k otázce Českobratrské tradice, pojednání Moravští bratři u Durynské Goty (1929) a v letech 1929–1934 dva svazky nedokončené monografie Jiří Benda. Vydal Sbírkou staré české hudby Musica Antiqua Bohemica (1934) a další průkopnickou prací byla Česká moderní hudba (1936) nebo 1. ročník hudebně vědného sborníku Musikologie (1938). Svě životní dílo – monografii o Janáčkově – již ale nedokončil.

Vladimír se otevřeně vyslovoval proti hrozbě fašismu jako pedagog, člen Levé fronty, v redakci Indexu i Výboru pro pomoc demokratickému Španělsku nebo Společnosti pro hospodářské a kulturní sblížení se SSSR. Proto byl také s dalšími pedagogy Masarykovy univerzity v den obsazení republiky německými vojsky 15. 3. 1939 poslán na nucenou dovolenou. Nesložil ale ruce do klína, naopak budoval Zemský národní výbor v Brně v rámci civilní sekce odbojové organizace Obrana národa. Jako aktivní člen si byl vědom nebezpečí, proto často pobýval na venkově a stranil se přátel. Gestapo mu v jeho nepřítomnosti prohledalo vilu a poté ho 14. 11. 1939 vylákalo k „rozhovoru“ na univerzitě. Domů se už nevrátil. Téhož dne byl zatčen také Vladimírův syn Igor, vysokoškolák, deportovaný následně do KT Sachsenhausen, odkud se vrátil v roce 1942 zcela zubožený. Vladimírova sestra Mi-

Manželka Blažena a děti Igor, Renata a Blažena, 1917

lada Hejdová vypověděla: „Vladimír byl zatčen na akademické půdě v důsledku akce gestapa Helfert und seine Gruppe. Zatčení byli také prof. Jan Uher, ředitel brněnského městského rozhlasu Antonín Slavík i Vladimírův přítel notář Josef Jaroš.“ Vladimír byl převezen do brněnské centrály gestapa v Mozartově ulici. Poté prošel řadou výslechů a mučení v samovazbě na Špilberku (20. 11. 1939 – 6. 1. 1940), krátce byl v Kounicových kolejích a odtud byl předán 9. 1. 1940 do polské Wrocław. Do nacistické věznic ve Wohlau (Oława) v Dolním Slezsku byl dopraven 2. 1. 1942. Cely tu byly přeplněné vězni na konci svých sil po nekonečných výsleších a bití.

Vladimírova povzbudivá slova při jedné z procházek na vězeňském dvoře oslovila Jiřího Sosnara, mladého redaktora ilegálního komunistického listu Svobodná Haná, a od července do října 1941 mezi nimi proběhla motáková korespondence. „I když se někdy zdálo, že všechny lidské a mravní hodnoty

Helfertovy děti, obraz Václava Špála, 1917

jsou pošlapány a popleněny, když tyrani a jejich pomocníci slavili vítězství, znesvětili lidskou čest a důstojnost – bylo to vždy vítězství Pyrrhovo, vítězství dočasné – které nakonec se změnilo vždy v úplnou porážku potlačovatelů...“ (úryvek z motáku VH, červenec 1941). Sosnar motáky vydal v roce 1956 knižně jako Hovory tužkou. Těžce nemocný Vladimír (žaludeční vředy, srdeční komplikace) skončil ve vězeňské nemocnici a 23. 2. 1942 v nemocnici ve Wohlau. Tady vznikl další unikátní dokument, zápisky z věznění a výsledků, zapsané Vladimírem do malého sešitu doručeného mu do nemocnice manželkou Blaženou. A byla to právě ona, kdo získal povolení německých úřadů pro jeho převoz do Prahy coby umírajícího. Úřady totiž nevěřily v jeho záchranu, protože operaci žaludku bez narkózy podle nich „nemohl přežít“. Přesto operaci podstoupil ve Vinohradské nemocnici. V závěti sepsané před operací se vedle části osobní dozvídáme: „Své žáky prosím, aby s největší opravdovostí pokračovali v pěstování vědy. Svě životní dílo zanechávám nedokončené. Snad se najde někdo, kdo v něm bude pokračovat.“ Vladimír operaci přežil a během rekonvalescence mu byla doručena žaloba v případě jeho skupiny s předvoláním k soudu v Berlíně, který se konal 9. 7. 1942, v den pohřbu R. Heydricha. Vladimír ji ignoroval a ukrýval se na venkově. Sestra Marie vypověděla: „Dál pracoval ilegálně. Využíval situace, že služebny gestapa pracovaly izolovaně, a často měnil své bydliště.“ Verdikt soudu v případě „Helfert und andere“ zněl: velezrada a vlastizrada. Vladimír o vlásek unikl podruhé smrti. Rozsudek nad členy skupiny byl vykonán ve věznici Plötzensee v předvečer státního svátku ČSR 27. 10. 1942. Popraveni byli Jan Uher, Jaroslav Skryja, Antonín Slavík, Josef Jaroš a zbylí členové byli odsouzeni k těžkému žaláři. Do 10. 12. 1942 a v únoru až dubnu 1943 žil Vladimír s manželkou ve Stupčicích u Tábora, od května 1943 do ledna 1944 v Praze a v Miřeticích u Vlašimi, pak v Praze do května 1944, ale i na Vrážích či jinde. Během té doby vedl korespondenci s přáteli, kolegy, žáky a sledoval práci Hudebního archivu. Chystal koncepci Státního hudebně-historického ústavu, jak popsal v jednom z motáků: „... Já totiž jsem si svůj život rozpočetl asi

tak do 90 let, přičemž asi tak posledních pět až deset let bych rád strávil na pensi, to znamená už jen ve vzpomínání. A do osmdesátého roku bych rád ještě udělal spoustu věcí... Také organisovat velký státní Hudebně-historický ústav, jehož vybudování považuji za životní předpoklad dalšího pokroku hudebního dějepiscetví. Jeho vybudování bude zároveň prací pro naši budoucí vědeckou kulturu, pro příští generace badatelů. My se již těch plodů asi nedočkáme. Budujeme však celý svůj národní život pro příští generace...“ Vznikl také jeho materiálově nejbohatší oddíl hymnologické pozůstalosti, opisy a transkripce písní z kancionálů Komenského, Šamotulského, Závorkova, Kunvaldského a Jistebnického (asi 3 100 textů a 1 900 nářevů). Sestra Marie měla Vladimíra varovat v případě nebezpečí telegramem. Přesto byl 23. 6. 1944 zatčen v Miřeticích nevarován, protože smluvený telegram byl doručen až po jeho zatčení. Byl předán do pražské Pankráčské věznice a podle archivu Památníku Terezín byl ve dnech 12.–14. 4. 1945 souzen a odsouzen. Do věznice gestapa v Malé pevnosti Terezín byl předán 24. 4. 1945 s označením XYZ (návrat nežádoucí).

Ironií osudu bylo, že se tu setkal v hromadné cele s bratry Zdeňkem a Jaroslavem. Jeden záchod, stravování prakticky žádné, o hygieně se nedalo mluvit. V Terezíně koncem dubna vypukla epidemie skvrnitého tyfu. Nákaza patrně souvisela s příjmem vězňů z táborů na východě. Dozorci opustili Terezín 5. 5. 1945 večer a krátce nato sem přijela v rámci pomoci Červeného kříže sestra Milada Hejdová. Jaromír vypověděl: „Vladimír odešel z Terezína, přes varování, aby zůstal v karanténě.“ Vypověď doplnila sestra Milada: „Z Terezína odjel na nákladním autě, ale pouze do Račíněvsí. Tam jej zachvátila horečka. Měl zápal plic a skvrnitý tyfus. Informovala jsem MUDr. Alberta o nemoci Vladimírově, ten si vyžádal vůz od prof. Nejedlého. Zjistil u Vladimíra skvrnitý tyfus. Převezl jej na Bulovku, kde jsem ho ještě navštěvovala. Profesor Procházka se velmi snažil jej zachránit, ale marně. Vladimír zemřel 18. 5. 1945, den před pohřbem bratra Zdeňka, který zemřel 9. 5. 1945.“

Ust. N.:

Karteikarte

Zivillieder-Abgabe

Zuname: HELFERT
Vorname: Vladimír
Geburtsort: Plzeň
Tag der Einlieferung: 24.4.45
Hilfsbewilligung:

Mantel:
Rock:
H. Jacke:
Hose:
Weste:
Schlösschen:
Krankensattel:
Mäntel:
Wickelgewaschen:
Especher mit Löffel:

Zivillieder-Abgabe:
Mantel:
Rock:
Hose:
Weste:
Schlösschen:
Krankensattel:
Mäntel:
Wickelgewaschen:
Especher mit Löffel:

Decke:
Bettbett:
Bettbett:
Handtuch:
Lederschuhe:
Holzschuhe:
Fusssocken:
Handt:
Übershoe:
Handschuhe:

Erhaltung des Häftlings: Kapsel

Karteikarte, tzv. Malé karty v Malé pevnosti Terezín

- 6 -

300/	K u o h e s a	František	27.7.00	Antonia
301/	S u s t e r	Jan	21.04	"
301a/	V e j e r k e	Josef	13.01	"
302/	S a v e r	Josef	24.02	"
302a/	C e n e k	Jiří	19.03	"
303/	C e n e k	Josef	20.01	"
303a/	J a r o s l	Josef	21.06	"
310/	P o p e o e	Štefan	11.08	Antonietta arcata
311/	B e n e	Václav	10.06	"
311a/	D v o r á k	Josef	19.09	"
312/	C e r y n e k	Hubert	01.04	"
313/	J e r o s	Sobieski	10.07	Teodorista
313a/	M e k u s	Josef	26.11	pl. Bogdan.
314/	M e n d e l	František	11.07	"
314a/	B e t t e d e k	Josef	08.09	"
315/	H e v e l	Leoslav	18.16	"
315a/	V e s e l e k	Sobieski	21.04	"
316/	V e s e l e k	Jiří	"	"
320/	M e o h e k	Josef	19.09	Vitus corda
321/	B e n e	Sobieski	18.07	Sobieski.
321a/	B e n e	Sobieski	18.07	Vitus corda.
322/	H e j e k	Jan	11.04	Karlsfaber
323/	H o b e	Josef	11.04	"
324/	F r a n e	Jan	01.09	Adam
325/	H e r e k	Karel	24.02	"
325a/	F r a n e	František	10.07	"
326/	G o s e k	Václav	20.07	Antoneta
326a/	H e r e k	Josef	01.08	"
327/	V e s e l e k	Václav	10.06	"
327a/	L e n e	Michal	01.07	"
328/	H e r e k	Sobieski	10.09	Antonietta arcata
328a/	C u t e r	Josef	19.09	Antoneta
329/	B e n e	Josef	10.06	"
330/	B e n e	Josef	10.06	"
331/	B e n e	Václav	23.11	"
332/	B e n e	Josef	18.07	"
333/	B e n e	Václav	18.07	Antonietta arcata
334/	B e n e	Josef	18.07	Antoneta
335/	B e n e	Josef	18.07	"
336/	B e n e	Josef	18.07	"
337/	B e n e	Václav	23.11	"
338/	B e n e	Josef	18.07	"
339/	B e n e	Václav	18.07	Antonietta arcata
340/	B e n e	Josef	18.07	Antoneta
341/	B e n e	Josef	18.07	"
342/	B e n e	Josef	18.07	Antoneta
343/	B e n e	Josef	18.07	"
344/	B e n e	Josef	18.07	"
345/	B e n e	Josef	18.07	"
346/	B e n e	Josef	18.07	"
347/	B e n e	Josef	18.07	"
348/	B e n e	Josef	18.07	"
349/	B e n e	Josef	18.07	"
350/	B e n e	Josef	18.07	"
351/	B e n e	Josef	18.07	"
352/	B e n e	Josef	18.07	"
353/	B e n e	Josef	18.07	"
354/	B e n e	Josef	18.07	"
355/	B e n e	Josef	18.07	"
356/	B e n e	Josef	18.07	"
357/	B e n e	Josef	18.07	"
358/	B e n e	Josef	18.07	"
359/	B e n e	Josef	18.07	"

Seznam navržených k propuštění 2. 5. 1945

Vladimír si svobody okusil pramálo, ale jeho počiny připomíná brněnské Gymnázium Vladimíra Helferta, ulice, pamětní deska na domě, kde žil, Masarykova univerzita i rodný dům v Plánici dodnes. „Ten závazek lidství si jistě odsud odnese jako trvalou památku na tuto trpkou, ale přitom velkou dobu, kdy se rodí z děsných bolestí a úžasných utrpení i obětí nové lidství – nový stupeň toho neúprosného řádu, jenž vede k stále větší a hlubší dokonalosti. Věř, když toto vše promyslím, tak si stále musím říkat, že život, i při té mizerii, při všech těch nástrahách a podlostech je přece jen úžasně krásný a vždy volám s Březinou: Sladko je žít! Jen je třeba tomu životu rozumět, nebrat ho povrchně, nevyhýbat se ani kráse, ale ani bídě a zlu, dobře se naň dívat s vyšší perspektivy, pod zorným úhlem věčnosti, a pozorovat ten úžasný, nezdočný rytmus kosmického řádu. A pak se objeví život v celé své mohutné velikosti, v celé své přisnosti a důsledné zákonitosti. A tomuhle říkám nejvyšší krása.“ V Helfert, z motáku J. Sosnarovi, Wohlau, 16. 7. 1941.

Přestože je příběh bratrů Helfertových ne zcela probadanou oblastí a čeká na své plné odhalení, je příběhem příkladného postoje lidí, kteří v dobách svobodných tvořili a v dobách temných zůstali věrní masarykovskému odkazu. Odkazu, kterého se nám dnes nedostává nikoliv kvůli jeho idejím, ale kvůli ochotě vystoupit ze zajatých kolejí, nesmiřovat se s průměrností, dávat si cíle i zdánlivě nedosažitelné, oželet pohodlí a nebát se riskovat pro ideály.

Pro Památník Terezín Luděk Sládek

www.facebook.com/TerezinMemorial
www.pamatnik-terezin.cz

PAMÁTNÍK TEREZÍN
MALÁ PEVNOST
MUZEUM
GHETTA

národní kulturní památka

Za zámky podél Jizery

Liberecký kraj připravil pro cyklisty novou brožuru obsahující 25 tipů na cyklovýlety. Ty vedou atraktivní krajinou kolem zámků, rybníků i skal a jsou určeny sportovně založeným turistům i milovníkům přírody.

Zámek Svijany

Pohled z Drábských světíček na Dneboh

Doporučená trasa prvního výšlapu vede z Turnova po proudu řeky Jizery po cyklostezce Greenway Jizera okolo oblíbených rybníků Velký a Malý Písečák přes Příšovice až do Svijan, obce známé nejen pivovarem, ale také zámkem z roku 1578. Dnes jsou v něm expozice archeologie a historie zámku a jeho okolí. Za vidění stojí i jeho podzemí a stará i nová zámecká kaple.

Pokračovat můžete i k druhému zámku, a to v Mnichově Hradišti. Vidět zde můžete zámecké divadlo, knihovnu nebo hrobku Albrechta

z Valdštejna. K procházce lákají také zámecká zahrada a anglický park.

Z Mnichova Hradiště vede cesta silničkami do obce Dneboh, kde se napojíte na cyklotrasu číslo 4009 s výhledy na Příhrazské skály. Za návštěvu stojí blízké skalní město i Drábské světíčky. Kolem rybníka Žabakor můžete pokračovat po cyklostezkách 4009 a 14 přes Olešnici a Kacanovy zpět do Turnova. Celá trasa je dlouhá 43,2 kilometru.

-MF-

Rozhledna pro odvážné

Kdo má závratě a vadí mu průhledy podlahou pod sebou, ten ať zůstane raději dole na zemi. Ti odvážnější jsou ale už 20 let odměňováni zajímavými výhledy na část Českého ráje.

Rozhledna Dubec

Tento adrenalinový zážitek najdete na rozhledně Dubec v obci Loktuše nedaleko Mírové pod Kozákovem u Turnova. Původně 50 m vysoký

stožár s vyhlídkovou plošinou ve výšce 33 m měl sloužit pouze pro potřeby mobilních operátorů, ale v průběhu stavby si obec vyžádala rozšíření jeho využití v podobě doplnění spirálovitého schodiště a ochozu. Kovová konstrukce má roštové průhledné schodiště i samotný ochoz, kterými krásně vidíte pod sebe do hloubky. Když se ale rozhlédnete po kraji, uchvátí vás překvapivě rozsáhlý výhled na krajinu Českého ráje s Troskami, na Bezděz, na vzdálený vrchol Ještědu, a hlavně na Kozákov, který je odtud vzdálen pouhé tři kilometry vzdušnou čarou. Na jeho vrcholu se nachází známější sestra rozhledna, takže můžete během relativně krátké doby navštívit dvě za sebou a na tu dubeckou se podívat shora. K rozhledně Dubec se dostanete po jediné přístupové lesní cestě z hlavní silnice mezi Turnovem a Lomnicí nad Popelkou. Automobil můžete nechat u kapličky, která je vzdálena zhruba 200 metrů od cíle. U posledního domu v Dubecu se zastavte pro klíč, protože rozhledna bývá uzamčena. Vstup na vyhlídku je pouze na vlastní nebezpečí.

-babok-

Voda z věže

Liberecký kraj je bohatý na technické památky. Jednu takovou představuje vodárenská věž v historizujícím stylu, která se nachází nedaleko oranžerie v parku, jenž přiléhá ke státnímu zámku Sychrov. Ten byl jejím prostřednictvím zásobován vodou z Mohelky.

Vodárenská věž

Věž vyrostla roku 1891 podle projektu Franze Wondrena v rámci rozsáhlé romantické úpravy zámeckého areálu, kterou inicioval majitel panství kníže Kamil Rohan.

Stavba kruhového půdorysu je vystavěna z neomítnutého zdiva. Na vrcholu je kuželovitá střecha, uprostřed s lucernou se stříškou ve tvaru stanu, zakončenou korouhví. V horní části věže se nalézá mohutný rezervoár na vodu, která se přečerpávala pomocí čerpadla sestaveného Romualdem Božkem z Mohelky a dále byla rozváděna po parku.

Vodárenská věž s oranžerií

Vchod tvoří železná dvoukřídlá dveře se světlíkem ve tvaru lomeného oblouku. Přístup nahoru je po zdobném žulovém schodišti. Provoz vodárenské věže skončil roku 1953, kdy se zámek napojil na veřejný vodojem, a dnes není věž běžně přístupná veřejnosti.

-felix-

Adršpašské skalní město

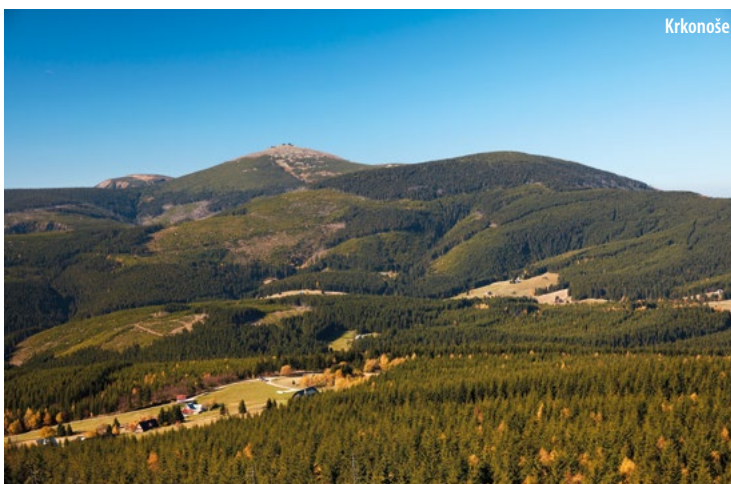

Rozhledna Velká Deštná

Do Královéhradeckého kraje

Vážení příznivci turistiky, nejdřív ze všeho nám dovolte popřát vám hodně zdraví a optimismu v „kovidové době“, kterou zažíváme. Cestování a poznávání krás naší vlasti je pro mnoho z nás takřka životní potřebou. Pevně věříme, že se s vámi budeme moci potkat v Královéhradeckém kraji již během letní turistické sezony. Přinášíme vám turistické novinky a zajímavosti z našeho kraje.

okruh online. Na webu adrspasskeskaly.cz bude možné zakoupit i vjezd na parkoviště. Prodej vstupenek na místě bude v omezeném počtu zachován. Záměrem správy skal je rozumně regulovat intenzitu dopravy a turistického přetížení zdejších krásných skal. www.adrspasskeskaly.cz

Krkonoše

S motoprůvodcem po kraji

Neznámé Krkonoše

Webová stránka přináší turistům tipy na méně frekventovaná místa a trasy v našich nejvyšších horách. „Tváří“ tohoto webu se stala cestovatelka a fotografka Hanka Jampilková, která výlety prošla a zdokumentovala. www.neznamekrkonose.cz

Motoprůvodce po východních Čechách

Pro příznivce cestování v jedné stopě máme dárek v podobě Motoprůvodce po východních Čechách. Ve spolupráci s redaktory časopisu Motocykl jsme zpracovali brožuru s deseti motovýlety

po těch nejzajímavějších místech Královéhradeckého a Pardubického kraje. Brožura bude od května k dostání na informačních centrech v Královéhradeckém kraji. V přípravě jsou stránky www.moto-vychodnicechy.cz. Již nyní si můžete brožuru stáhnout na adrese www.hkregion.cz/motopruvodce.

Rezervační systém v Adršpašských skalách

Od 1. dubna si návštěvníci Adršpašských skal budou moci zakoupit vstupenku na prohlídkový

Nové rozhledny v česko-polském přihraní

Díky česko-polskému projektu „Hřebenovka“ byly v Orlických horách postaveny nové rozhledny. Asi nejznámější je rozhledna na Velké Deštné, stojí za to navštívit i novou rozhlednu v Novém Hrádku či v Olešnici v Orlických horách. Krásné výhledy do kraje Jestřebích hor nabízí nová rozhledna na vrchu Žaltman. www.hkregion.cz/rozhledny

Turistický portál Královéhradeckého kraje
www.hkregion.cz

Bílí poslové jara

Hra na zahradě secesní vily a údolí plné bledulí

Do městského muzea v Ústí nad Orlicí se stále nesmí, ale zveme vás do jeho zahrady obklopující secesní Hernychovu vilu. Pro vás a vaše děti je zde připravena soutěž se zajímavými úkoly.

Hernychova vila

Muzejní hra

V zahradě je umístěno devět karet se soutěžními otázkami, ale i se zajímavými informacemi. Každý, kdo se chce soutěže zúčastnit, může kdykoliv přijít do zahrady. Ve stojanu u hlavních dveří vily si vyzvedne herní příručku, kde poté do křížovky zapisuje odpovědi na otázky. Každý, kdo vyluští tajenku, může svoji příručku s uvedeným kontaktem vložit do schránky u vchodu do budovy. Vždy v pondělí se ze správných odpovědí vylosuje jeden výherce věcné ceny. Rodiny budou moci objevovat nejen objekty na zahradě, ale i prvky na fasádě Hernychovy vily. I toho, kdo zahradu navštívil mnohokrát, nejspíš překvapí, kolika pozoruhodných věcí si dosud nevšiml. Třeba se něco nového dozvíte i vy. Muzejníci rodinnou hru pořádají minimálně do konce dubna tohoto roku.

A pokud vám to jarní počasí dovolí, můžete ještě objevit Údolí sejfů plné bledulí. V místě zvaném Vadětín každý rok na jaře vykvétají tisíce bledulí a vytvářejí bohaté bílé koberce kvetoucích rostlin, jejichž krásu zvýrazňuje světlo pronikající přes ještě neolistěné větve stromů. Vede tam naučná stezka dlouhá 4 km. Vstup na ni najdete v městské části Oldřichovice. Od muzea v Ústí nad Orlicí je vzdálena cca 2,5 km (po žluté turistické trase). Stezka začíná i končí v zatáčce za kolejem na Tiché Orlici pěšinkou mezi dvěma rodinnými domy na okraji lesa. Část stezky vede současně se žlutou turistickou trasou kolem potůčku po lesní cestě. V tomto potůčku se vyskytovaly přírodní útvary, které připomínaly dávné sejpy. Byly to nízké kopečky při březích potoků vytvořené rýžováním drahých kovů, avšak zde se v minulosti nikdy nic

Soutěžní ceny

objevuj [ou]

Město Ústí nad Orlicí

Když malí nevědí, velcí poradí...

1. Která budova ve městě má označení národní kulturní památka?

- a) Roškotovo divadlo
- b) Hernychova vila
- c) kostel Nanebevzetí Panny Marie

2. Ve kterém roce byla vystavěna rozhledna na Andrlově chlumu?

- a) 1990
- b) 1999
- c) 1996

? Své odpovědi nám pošlete do 15. dubna z www.kampocesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Deset autorů správných odpovědí obdrží od Infocentra Města Ústí nad Orlicí zajímavé ceny.

nerýžovalo. Zdejší potok podobné útvary vytváří přirozenou cestou. Předpokládá se, že počestěním slova sejpy mohl vzniknout název údolí – Údolí sejfů.

Trasu nedoporučujeme absolvovat s kočárkem, hůře pohyblivým turistům a také cyklistům na silničních kolech, jelikož se několikrát musí překonat koryto potoka.

Vezměte děti do zahrady Hernychovy vily nebo do Údolí sejfů a dopřejte jim tolik potřebný pohyb spojený s poučením a poznáním v probouzející se jarní přírodě. Pohled na krásu bílých poslů jara a probouzející se přírodu je neopakovatelný, neomrzí a je studnicí životní síly.

Turistické informační centrum
 Sychrova 16, 562 24 Ústí nad Orlicí
 tel.: +420 465 514 271
 e-mail: ic@muuo.cz
www.ustinadorlici.cz
www.poznejustinadorlici.cz

ANKETA Kraj mého srdce – IX. ročník

Anketa Kraj mého srdce proběhla ve spolupráci redakce KAM po Česku s veletřní správou PVA EXPO Praha a pod záštitou Asociace krajů České republiky. Průběh ankety bylo možné sledovat na www.kampocesku.cz/anketa.

Do ankety se zapojilo **3 537 ověřených hlasujících čtenářů**, z toho 2 429 žen a 1 108 mužů. Mezi jednotlivé kraje bylo v rámci vyhlášených kategorií rozděleno celkem **149 611 bodů**. Klíč pro přidělení bodů byl za 1. místo tři body, za 2. místo dva body a za 3. místo jeden bod.

Pořadí podle přidělených bodů

kraj	bodů	podíl v %
Jihomoravský	23 061	15,41%
Jihočeský	22 412	14,98%
Moravskoslezský	12 143	8,12%
Liberecký	12 127	8,11%
Vysočina	11 653	7,79%
Pardubický	9 594	6,41%
Karlovarský	8 864	5,92%
Zlínský	8 644	5,78%
hl. město Praha	8 555	5,72%
Královéhradecký	8 378	5,60%
Olomoucký	7 833	5,24%
Středočeský	7 253	4,85%
Plzeňský	6 125	4,09%
Ústecký	2 969	1,98%

Pořadí na prvních třech místech:

KAM na letní dovolenou/pěší a cyklo

▪ Jihomoravský kraj 3 840 b. ▪ Jihočeský kraj 3 688 b. ▪ Kraj Vysočina 716 b.

KAM za folklorem/tradicemi

▪ Jihomoravský kraj 6 151 b. ▪ Jihočeský kraj 3 047 b. ▪ Zlínský kraj 2 545 b.

KAM do lázní/wellness

▪ Karlovarský kraj 5 383 b. ▪ Jihočeský kraj 2 424 b. ▪ Jihomoravský kraj 2 000 b.

KAM na památky

▪ hlavní město Praha 3 795 b. ▪ Jihočeský kraj 3 272 b. ▪ Jihomoravský kraj 2 924 b.

KAM na zimní dovolenou

▪ Liberecký kraj 3 818 b. ▪ Moravskoslezský kraj 2 501 b. ▪ Královéhradecký kraj 2 495 b.

KAM na výlet s dětmi

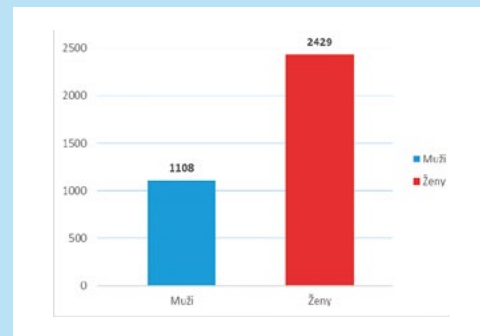
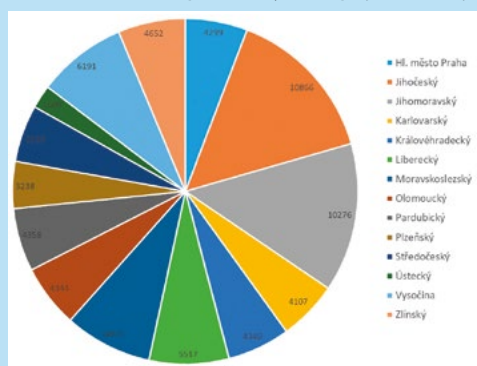
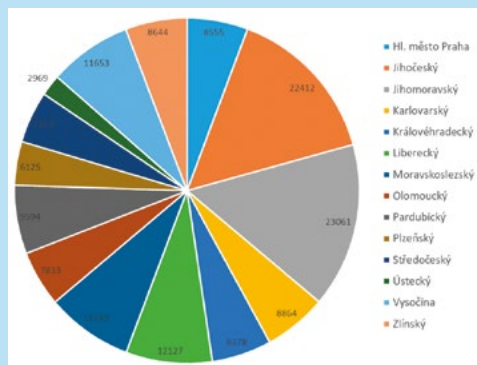
▪ Jihočeský kraj 3 022 b. ▪ Jihomoravský kraj 2 819 b. ▪ Kraj Vysočina 1 583 b.

KAM na koně/koňské stezky

▪ Jihočeský kraj 2 790 b. ▪ Pardubický kraj 2 604 b. ▪ Kraj Vysočina 2 392 b.

KAM za zážitkem/adrenalinem

▪ Jihočeský kraj 2 326 b. ▪ Jihomoravský kraj 2 306 b. ▪ hlavní město Praha 2 212 b.

KAM za folklorem/tradicemi ▪ hlavní město Praha 3 795 b. KAM na památky ▪ Královéhradecký kraj 2 495 b. KAM na zimní dovolenou ▪ Olomoucký kraj 1 158 b. KAM za folklorem/tradicemi ▪ Středočeský kraj 1 584 b. KAM na památky ▪ Plzeňský kraj 862 b. KAM za zážitkem/adrenalinem ▪ Ústecký kraj 578 b. KAM za zážitkem/adrenalinem

Vybraní hlasující o ceny jsou:

- Alena Petrovská, Praha ▪ Pavla Hladečková, Hosty
- Pavel Bohuš, Brno ▪ Dagmar Voborská, Loštice
- Václav Zahradka, Semily ▪

Ceny věnované partnery ankety v celkové hodnotě **38 800 Kč** si vybraní výherci mohou vyzvednout v redakci Vydavatelství KAM po Česku na adrese Kubelíkova 30, Praha 3, **do 30. 4. 2021**. Výhry se **neposílají** a po uvedeném termínu propadají.

Partneři ankety: Hotel Zámek Liblice ▪ Edice České televize ▪ Český rozhlas RADIOSERVIS ▪ Escape Point ▪ Divadlo Palace Praha ▪ Vydavatelství MCU ▪ Karlovarská Becherovka ▪ Centrum Babylon ▪ Kartografie PRAHA ▪ ABF, a. s.

Křišťálové glóby pro krajské vítěze vyrobili skláři ve sklárně **RÜCKL CRYSTAL, a. s.**, Nižbor.

Rückl
1846

ALPA

POZNEJ LEGENDU NA VLASTNÍ KŮŽI

Tradiční masážní přípravky Alpa jsou významnou součástí přípravných a regeneračních masáží.

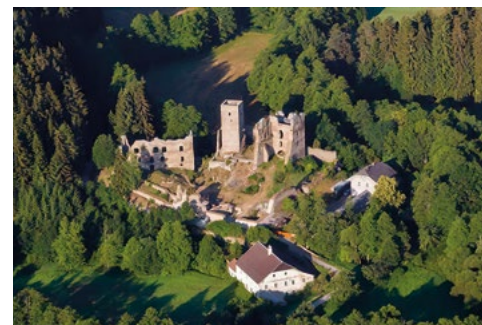
Rokštejn chtěli utopit

Hradní zřícenina Rokštejn měla štěstí. Je to k nevíře, ač se jedná o hradní zříceninu na skále, měla být zatopena plánovanou přehradou. Z plánů sešlo, a tak si zřícenina dál v klidu chátrá.

Zřícenina hradu Rokštejn

Romantická zřícenina nad údolím říčky Brtnice, na skalnatém ostrohu necelých 6 km od městečka Brtnice, je vpravdě turistický cíl. Vedou sem lesní cesty zcela nevhodné pro auta. Prameny uvádějí, že hrad založil nejspíše Hrut z Kněžic, a první zmínky o jeho existenci jsou z roku 1289. V polovině 14. století byl na vrcholu své slávy, jeho původně gotická podoba byla přebudována a hrad nákladně vybaven.

Letecký pohled na Rokštejn

Zhoubou se stejně jako pro mnohé jiné hrady stali pleniví husité a od druhé poloviny 15. století už to šlo jenom z kopce. Koncem 15. století hrad dobyl Matyáš Korvín. Dnes lze ze zbytků hradu rozpoznat, že šlo o dvouprostorovou obytnou budovu, která byla obehnaná příkopem. Rokštejn prošel rozsáhlým archeologickým průzkumem, protože měl být zatopen novou přehradou. K zajímavým nálezům patří kostra novorozence nebo největší sbírka kostěných hracích kostek ve střední Evropě. Hazardu se tady asi dařilo...

Když už jste v tomto regionu, určitě se projděte po značené turistické stezce romantickým údolím do Brtnice, kde můžete navštívit třeba zámek nebo židovský hřbitov.

-liban-

foto © www.vysocina.eu; www.brtnice.cz

Jsi-li dobrý, vítěj

Poutní kostel Panny Marie Bolestné na Homoli u Chocně lákal od nepaměti k návštěvě lidi zbožné, zamilované i turisticky laděné. Národní kulturní památka však dodnes ukrývá řadu tajemství.

Tajemné místo Homol

Maďarský ohař na schodišti Homole

Vizle Homolka podle Vítězslavy Klimentové

Lidé vyprávějí, že pod schodištěm žije stvoření do soumraku podoby lidské, v noci psí vyžle, jež místní hraběnka proklela: „Ty vyžle, za to, že jsi mi koně splasil, budeš na věky mé dílo střežit.“ Úsloví „hubený jako vyžle“ má svůj původ u maďarského ohaře, maďarsky Vizsla, počestně vyžle. Náš příběh se odehrál před r. 1739, kdy na Homoli už stál poutní chrám, který s unikátním schodištěm dala vystavět hraběnka Terezie Barbora Eleonora

z Ugarte († 1705, pohřbena v chrámu). Když si hrabě František Ferdinand Kinský bral 10. 4. 1730 druhou ženu, dceru Leopolda I. hraběte Pálffyho z Erdödu Marii Augustinu, dostala věnem smečku maďarských ohařů. Jeden z nich, zaběhnutý při lovu, se asi toulal kolem Homole, a vešel tak do vyprávění lidí. Hraběnka byla moudrá žena. Svou kletbou učinila vyžle Homolku dobrým strážcem místa, a pokud mu bylo ublíženo, zloděje stihl přísný trest.

Luděk Sládek

Michaela Učňová
**Co naše babičky uměly
 a na co my jsme zapomněli 2**

Naše babičky byly přebornice v tom, jak doma využít doslova všechno, co se urodilo na zahradě a na poli, co vyprodukovalo hospodářství a co bylo uloženo v zásobách na zimu. A když bylo potřeba, dokázaly uvařit chutné jídlo ze skromných zásob. Naučte se to i vy a pojďte s námi připravovat ozdravující polévky, výživné pokrmy a lahodné moučníky, a to třeba i ze dvou tří surovin. Pokud by vám snad něco doma chybělo, jistě vám s tím pomohou šikovné babičkovské náhražky, uzdravit se můžete s bylinkami nebo domácím lékářem. Upečte si jablечné hnětynky, vypěstujte si jahody ve slámě, nasbírejte mateřídoušku či puškovec a naložte se do kopřivové koupele! A to není vše. S pokračováním úspěšného titulu Co naše babičky uměly a na co my jsme zapomněli, které opět vzniklo podle stejnojmenného pořadu, se naučíte vykrmovat čuníky, chovat včelky i zapřahat koníky. Zjistíte něco o starých odrůdách ovoce, zakládání sadu i ošetřování stromů bez chemie. Tohle všechno naši předkové uměli... a nyní to můžete umět také vy!

- ? Babičky připravovaly
 tzv. šmolc. Jde o:**
- a) trhané lívancové těsto
 - b) rozvařenou švestkovou kaši
 - c) přepuštěné máslo

Své odpovědi nám posílejte do 15. dubna
 z www.kampocesku.cz/souteze nebo poštou
 na adresu redakce. Tři autoři správných odpovědí
 obdrží od Edice ČT knižní dárek.

Knihy z Edice ČT zakoupíte v běžné obchodní síti nebo v internetovém knihkupectví České televize www.ceskatelevize.cz/eshop. Novinky můžete sledovat i na www.facebook.com/ediceCT.

Jan Erik Vold
Deník Ruth Maierové

Každodenní život židovské dívky v Evropě pod nadvládou nacistů. Ruth Maierová se v roce 1920 narodila do vídeňské židovské rodiny. Poté, co se v předvečer jejich 18. narozenin odehrála Křišťálová noc, nebylo už na co čekat – Ruth emigrovala do Norska. Nacistický teror ji však dostihl i tam, a tak byla deportována do Osvětimi. Její deníky spatřily světlo světa až ve 21. století a jsou víc než svědectvím doby: potkáváme v nich inteligentní ženu, jež zkoumá podstatu lidství a spravedlnosti i v těch nejtemnějších časech.

cena: 399 Kč
www.albatrosmedia.cz

Jan Hajšman, fotografové Jaroslav
 Vogelntanz, Jan Hajšman
Tajemství plzeňských vod

Kniha o plzeňských řekách, potocích, studánkách, rybnících a nádržích volně navazuje na předchozí dílo Jana Hajšmana Tajemství plzeňských kopců. Kniha představuje jejich historii i současnost, stavby na jejich březích, události, které se tam staly. Nechybí ani tipy na výlety. Ojedinelá publikace obsahuje jak historické snímky, tak i současné fotografie od Jaroslava Vogelntanze.

cena: 399 Kč
www.starymost.cz

Mackenzi Leeová
Dějiny světa v 50 psech

Pes je od nepaměti nejlepším přítelem člověka, a tak není divu, že byl nejenom svědkem převratných dějinných událostí, ale často v nich sehrál důležitou roli. Většina milovníků psů zná Fida, symbol psí věrnosti až za hrob, nebo statečnou první psí kosmonautku Lajku, ale co Martha, starý anglický vlčák Paula McCartneyho, či velšský corgi, psík, který se stal majestátním symbolem britské koruny? Pes domácí (Canis lupus familiaris) stál ale věrně po boku člověka již mnohem dříve – například srnatý Peritas doprovázel svého pána Alexandra Velikého na vojenských taženích. Padesát psích hrdinů vás přesvědčí, že nebyli jenom nepostradatelnými společníky svých majitelů, ale že v dějinách zanechali nezapomenutelnou stopu svých psích tlapek.

cena: 278 Kč
www.jota.cz

Ondřej Krejcar, Vítek Formánek, Eva Csölleová
Hollywoodu navzdory aneb Cesta nezávislého filmu

Unikátní česko-anglická publikace o nezávislém filmu ve světě, jaká u nás ještě nevyšla. Kniha začíná pohledem do počátků vzniku nezávislého filmu na počátku 20. století. V 17 tematicky rozdělených oddílech se opírá o názory a postřehy 100 tvůrců z 29 zemí světa 4 kontinentů. Nabízí čtenáři informace o existenci nezávislého filmu ve světě a o státní podpoře filmu v různých zemích světa. Kniha, která je opatřena spoustou fotografií tvůrců a jejich autogramy, potěší filmové fanoušky, překvapí filmové tvůrce a je nutností pro ty, kteří se hodlají filmu věnovat.

cena: 399 Kč
www.petrklic.cz

Připravila: Alice Braborová (braborova@kampocesku.cz)

Moravská galerie v Brně (60 let)

Spojením Obrazárny Moravského muzea a Uměleckoprůmyslového muzea vznikla dne 1. dubna 1961 Moravská galerie v Brně. Tato významná kulturní instituce je druhým největším muzeem umění v České republice. Vedle malby, kresby, grafiky, plastiky a fotografie tu objevíte užité umění, grafický design i architekturu.

Vernisáž výstavy Rajlich 100 – Art & Design

MG prezentuje výtvarnou kulturu České republiky v evropském kontextu. V Pražákově paláci, který je centrální budovou Moravské galerie, najdete stálou expozici moderního a nového umění. V Uměleckoprůmyslovém muzeu, pokračovateli Moravského průmyslového muzea, se seznámíte s dějinami průmyslového designu a navštívíte výstavy věnované architektuře, malířství či grafice. Stálou expozici Brno předměstí Vídně vám nabízí Místodržitelství palác. Ve spolupráci s vídeňským Muzeem užitého umění spravuje MG Muzeum Josefa Hoffmanna

foto © archiv Moravské galerie

v Brtnici u Jihlavy, kde pečuje o odkaz tohoto architekta a designéra. Za návštěvu také stojí vlastní vila Dušana Jurkoviče, v které MG nabízí badatelské a výstavní centrum v oblasti designu a architektury. V celosvětovém měřítku je pak Moravská galerie v Brně známá od roku 1963 pořadatelstvím Mezinárodního bienále grafického designu.

-felix-

Místodržitelství palác

Chceme ke Slovensku a Hitlerovi!

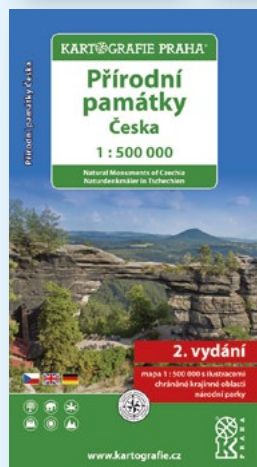
V den napadení Československa nacistickým Německem se ze Slovácka ozvalo speciální prohlášení. Nacionalistický spolek Národopisná Morava žadal o připojení Slovácka k čerstvě vzniklému Slovenskému státu.

Slováci fašisté se hlásí ke Slovenskému státu

Z Hroznové Lhoty na Hodonínsku zaznělo toto prohlášení. „Moravští Slováci z kraje hodonínského, strážnického, kyjovského, hradištského i uherskobrodského se počítají ke slovenskému národu a vítají vytvoření samostatné suverénní slovenské republiky, jejíž suverenitu uznávají i nad krajem moravských Slováků.“ O den později byl poslán dopis s podpisy Jana Úprky, Josefa Vávry a Jana Ryby se žádostí o změnu hranic přímo Adolfu Hitlerovi. O rok později Jan Úprka, syn známého malíře, v roli představitele sdružení Národopisná Morava požadavek zopakoval. Svou roli v této hře hrál zřejmě i fakt, že se českým nacionalistům nedařilo získat v protektorátní vládě důležité posty a úřady. Sen o „velkém Slovensku“ libozvučně zazněl vládě u Dunaje. Premiér Vojtěch Tuka se navzdory odporu prezidenta Tisa vypravil v roce 1940 do Berlína s návrhem nové státní hranice mezi Slovenskem a protektorátem. K fašistickému Slovensku se měla připojit oblast s městy Hodonín, Kyjov, Strážnice, Veselí nad Moravou, Uherský Brod, Uherské Hradiště, Otrokovice, Zlín, Hranice, Valašské Meziříčí a Vsetín. Berlín nejdříve vůbec nereagoval, aby pak po opětovné žádosti Bratislavy v roce 1941 veškerou její iniciativu o rozšíření Slovenska zamítl. Berlín reagoval zamítavě až po mnoha měsících. Dával přednost stabilitě, klidu a fungování továren před nacionalistickými vášněmi. Po válce byli soudem představitelé Národopisné Moravy potrestáni, Jan Úprka trestu unikl, protože byl prohlášen za nepřítelů.

-babok-

Vůbec první chráněná krajinná oblast byla vyhlášena 1. března 1955.

Víte, jak se tato CHKO jmenuje?

- CHKO Šumava
- CHKO Moravský kras
- CHKO Český ráj

KARTOGRAFIE

www.kartografie.cz

Své odpovědi nám pošlete do 15. dubna z www.kampocesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Ti autoři správných odpovědí obdrží mapy věnované vydavatelstvím Kartografie Praha, a. s.

„Přejmenujte mák!“

Česko je světovou velmocí v pěstování máku. V roce 2020 farmáři oseli mákem přes 40 000 hektarů a sklídili 24 tisíc tun. Přes 80 % produkce vyvezli do zahraničí.

Květy máku

Nejvíce makových polí u nás naleznete tradičně ve středních Čechách, na Vysočině, Hradecku, Pardubicku a Hané. Jediná makovice obsahuje až osmnáct tisíc semen. Komise Evropského parlamentu pro rovné příležitosti nařídila České republice do roku 2024 přejmenovat tradiční domácí plodinu mák modrý na mák černý. Tímto osvětovým opatřením se Česko dostane do skupiny pro-

gresivních zemí, které dbají na absolutní celkovou a všeobecnou vyváženost a rovné příležitosti. Nejde přece jen o oblast lidských práv, vztahů mužů a žen, rovné platové podmínky, ale i o terminologii, barvy atp. Brusel má jasné a logické argumenty. Jestliže existuje mák bílý, tak musí mít svůj vyvážený protiklad v podobě máku černého. Komise se po zevrubném zkoumání vzorků dovezeného máku modrého z Česka s přimhouřenými očima shodla na jeho černé barvě a doporučila původní terminologický nešvar odstranit. Protože se v Česku pěstuje mák modrý (použijeme už raději termín černý) na více než 90 % osevní plochy, je tím požadovaná vyváženost podle Komise EP dostatečně nastavena a Česká republika v tomto směru může být příkladem vzorné implementace rovných příležitostí.

-babok-

Trávíte čas v přírodě a baví vás točit videa? Pak tu máme soutěž přímo pro vás!

Stačí vytvořit minutové video o tom, kudy ve vašem okolí mohou procházet divoká zvířata. Pomůžete tak ochráncům přírody, kteří se snaží zajistit průchodnost krajiny pro šelmy, jako je rys, medvěd nebo vlk.

Prvním krokem je zmapovat bariéry, kterým při cestách krajinou čelí. Soutěž je součástí mezinárodního projektu ConnectGREEN, který se zaměřuje především na oblast Karpat. Ta je jedním z posledních útočišť velkých šelem v Evropě – koneckonců i u nás žijí společně všechny tři druhy velkých šelem pouze v Beskydech, které patří do karpatského oblouku. Dodnes relativně

odlehle Karpaty ale nyní čelí velkému tlaku na rozvoj výstavby – domů i silnic. Šelmám tak hrozí, že nebudou mít kde žít. Krajina se pro ně stává víc a víc neprůchodnou, silnice ji rozdělují na malá území, kudy nelze bezpečně procházet.

Zkuste se zamyslet nad tím, kde jsou ve vašem okolí bariéry, které znemožňují divokým zvířatům projít krajinou. A nemusí to být jenom v Karpatech. Těšíme se na vaše videa!

Bližší informace a podmínky soutěže, ale také o jaké ceny se soutěží, najdete na <https://www.ochranaprirody.cz/soutez-connectgreen/>.

Svá videa můžete posílat do 28. 4. 2021.

www.nature.cz

foto © Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Přirůstek do sbírky

Muzeum jihovýchodní Moravy se může pochlubit novým přirůstkem do etnografické sbírky. Hodný dárcce, který našel ve své rodinné knihovně špalíček kramářských tisků, se rozhodl jej věnovat muzeu.

Co to vlastně ten špalíček je? Je to svazek obsahující 32 textů písní zpívaných dříve na trzích či jarmarcích. Jednotlivé písně pocházejí z let 1815 až 1866, jsou hrubě sešity režnou nití a všity do obalu z režného plátna. Většina témat v knižním špalíčku je nábožných. Ale jsou v něm i světské a výchovné písně. Tyto písně psali, sbírali, zpívali a na jarmarcích i prodávali kočovní obchodníci, řemeslníci a kramáři. Pro posluchače bylo důležité, že si z jarmarku text zpívaného příběhu mohli odnést domů. Tyto staré sešitky, po desetiletí zapomenuté a zaprášené ve starých truhlách, obsahovaly napínavé, mnohdy až strašidelné příběhy, ze kterých běhal mráz po zádech. Posluchače dokázaly

Špalíček kramářských písní – Písně k Panně Marii

Špalíček kramářských písní – Nowa Pjseň o překrutney a neslychaney wraždě

požádat či rozplakat, poskytl jim příležitost k nábožnému rozjímání a nezapomínaly ani na mravní ponaučení a vlastně nahrazovaly v minulých staletích noviny. Díky nálezi tohoto posledního špalíčku, který je nyní v péči muzejních konzervátorů, je opět muzejní sbírka kramářských tisků bohatší a připravena zaujmout i další pokolení.

Martina

foto © Muzeum jihovýchodní Moravy

i Kralupy nad Vltavou

Mají mnoho půvabných míst a turistických atrakcí. Kralupy se také mohou pochlubit skvělým kulturním a sportovním využitím. Svoje putování po městě a jeho okolí můžete zahájit v Turistickém informačním centru iCafé u kralupského mostu.

www.mestokralupy.cz

i Tábor

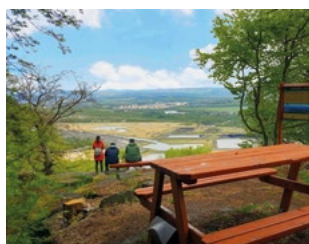

Stezka údolím Lužnice Toulavou

Množství značených pěších tras, naučné stezky a příznivé počasí skýtají na Táborsku ideální podmínky pro rekreační turistiku. První česká pěší trasa ze seznamu **Leading Quality Trails Best of Europe** vede kolem Tábora hlubokým údolím řeky Lužnice.

www.visittabor.eu

i Chodov

TIC Chodov doporučuje

V Tatrovicích můžete ze skalního výběžku vyhlídky Chodaublick dohlédnout přes celý Chodov až k Horám, Vintířovu, Novému Sedlu a Karlovým Varům. Zapomenutou vyhlídku zpřístupnil v roce 2014 Hornický spolek Solles.

<https://infocentrum-chodov.webnode.cz>

i Železný Brod

Železný Brod

V Městské galerii Vlastimila Rady je nainstalovaná výstava Čtyři generace Radů – nové objevy. Doplňuje ji kniha o životě výtvarníků Petra, Vlastimila, Jindřišky a Šárky Radových. Otevřeno: po–pá 8–16 hodin.

www.zeleznybrod.cz

i Třešť

Naučná stezka Špičák

Trasa Špičák nabízí kratší okruh v okolí Třešti s pěti zastaveními včetně vrchu Špičák (735,5 m). Nejdelší desetikilometrová varianta zahrnuje deset zastavení s informačními panely a pokračuje až do Jezdovic.

www.trest.cz

i Rapotín

Rohledna Bukovka

Na vrcholu Bukového kopce v nadmořské výšce 625 m n. m. stojí rozhledna Bukovka. Nabízí nádherný výhled na údolí Desné, hřeben Jeseníků, Rychlebské hory a masiv Králického Sněžníku.

www.ticrapotin.cz

i Spálené Poříčí

Zveme vás na jarní vycházky do Spáleného Poříčí!

Po třech soutěžních stezkách provedou turisty po okolí Spáleného Poříčí pohádkové bytosti výtvarníka Jiřího Wintera NEPRAKTY – trpaslík, víla a vodník. Stálou expozicí známého malíře naleznete v našem špejcharu Ve Dvoře.

www.spaleneporici.cz

i Jindřichův Hradec

Vycházkový okruh městem

Tříkilometrová trasa vás provede malebnými zákoutími města. Zažijete nejkrásnější výhled na zámek, uvidíte zajímavé turistické atraktivitu, kostely, významné městské domy a procházku zpestří i výhled na rybník Vajgar se svým ostrůvkem uprostřed.

www.infocentrum.jh.cz

i Lesenská pláň Nová Ves v Horách

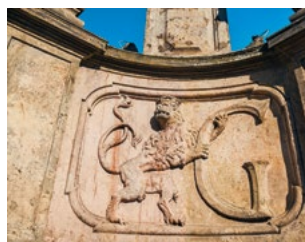

Lesná, místo, kde ožívají tradice

Navštivte Krušnohorské muzeum Lesná, které vám představí novou expozici hrázděného domu. V areálu je možno zakoupit voňavý pšenično-žitný chléb z kvásku, který oprávněně získal certifikát regionální potraviny.

www.horskyareal-lesna.cz

i Hradec Králové

Procházký Hradcem Králové

Poznejte známé, ale i skryté detaily královského věnného města díky procházkovým okruhům. Začněte třeba Lví stezkou – lev totiž patří v Hradci Králové k výzdobě četných architektonických objektů a veřejných prostor. Najdete je všechny?

www.hkinfo.cz

i Břeclav

Břeclav – Pohansko

Archeologické naleziště a zámek Pohansko se nacházejí asi čtyři kilometry jižně od centra Břeclavi, uprostřed hlubokých lužních lesů v blízkosti soutoku řek Moravy a Dyje. Lokalita je oblíbeným turistickým cílem.

www.dobreclavi.cz

i Vendryně

Vápenné pece

Dovoluujeme si vám představit vzácnou technickou památku na území naší obce, která byla v roce 2003 nově zrekonstruována. Vápenné pece se nacházejí asi 2 km po zelené turistické značce od železniční zastávky Vendryně.

www.vendryne.cz

Augustinova historická fotohádanka 2. část

Pro velký zájem o 1. část historické fotohádanky, kterou jsme uveřejnili v předchozím vydání, jsme si pro vás připravili její pokračování. Poradíte si i s následujícími památkami, jak je viděl Augustin Sedláček a na ilustracích zachytil Jindřich Bubeníček před více než 100 lety? Hodně štěstí i tentokrát!

1. V zámeckém parku roste památný javor...

- a) Horšovský Týn b) Lštěň c) Bělá nad Radbuzou

3. Vězení Václava II. ...

- a) Jestřebí b) Bezděz c) Ronov

5. Romantický zámek na břehu Orlického jezera...

- a) Zvíkov
b) Sychrov
c) Orlík

2. Bašta Švandrlíkových Černých baronů...

- a) Zelená Hora
b) Merklín
c) Oselce

4. Hrad stojící v údolí na pískovcovém ostrohu...

- a) Pernštejn b) Kost c) Bradavice

6. Hrad se světově unikátním kamenným mostem...

- a) Dívčí kámen b) Litice c) Velhartice

7. Dominanta lázeňského města...

- a) Libá b) Zámek Poděbrady c) Kynžvart

9. Zámek u Tachova...

- a) Bor b) Velké Dvorce c) Planá

11. Hrad nad pravým břehem Labe...

- a) Mojžíř b) Svádov c) Střekov

8. Bývalá královská mincovna...

- a) Biskupská mincovna b) Vlašský dvůr c) Královská mincovna v Jáchymově

10. Před zámek stojí jelen (plastika)...

- a) Letovice b) Řepín c) Nečtiny

12. Hrad chránící horské průsmyky...

- a) Hauenštejn
b) Hasištejn
c) Najštejn

Asi 3 km jihovýchodně od Nového Boru ... Na osamělém pískovcové suku vznikl počátkem 14. stol., přežil husitské války, ale těžce ho poškodili Lužičané v roce 1445. Přesto se dočkal obnovy a zpusl až za třicetileté války.										
POMŮCKA: LOS, UNO, VIP	CITOSLOVCE MLASKNUTÍ	NAPOLO	OBCHODNÍ DŮM ZKR.	MODEL FIATU	KOŘISTITI	KAM	SPOJKA	INICIÁLY ZPĚVAČKY ROLLINSOVĚ	2. DÍL TAJENKY	DLOUHÁ OPRAT
TŘÍT						DRUH PŘIPOJENÍ K INTERNETU				
ESTETICKÝ						PERO ŠÍJE				
ADOPTIVNÍ PÉČE ZKR.			ČÁSTI PLUHŮ 1. DÍL TAJENKY					STARÉ ČES. ZAJMENO PŘÍSTAVNÍ HRÁZ		
KUCHYŇSKÁ NEZBYTNÁ POTŘEBA				OBYVATEL ČÁSTI BRITÁNIE ŠKOLENÍ			SLIMÁK RYCHLOSTNÍ ZKOUŠKA ZKR.			
TĚLOCVIČNÁ POLOHA					DÁNSKÁ MĚNA ZMATEK					
KAM	ČÁST STŘECHY	CITOSLOVCE ŽUCHNUTÍ DÁMSKÝ KLOBOUK				NEHODNÍ TROUCHNIVĚT HOVOR.				HESLA
ČISTIT HADREM							JEDNOTKA ELEKTR. ODPORU KORÁL, ÚTES			
DRŽÁK ZÁCLON								INI. MODER. ONDRÁČKA ČÁST SVÍČKY		
SPZ PRAHY				POTKAT VNITŘNÍ ČÁST MĚSTA						
MOŘIDLO ZASTAR.					ANTONÍN DOMÁCKÝ DĚTSKÝ POZDRAV					
KAM	KRÁTKÝ KABÁT	DŮLEŽITÉ OSOBNOSTI ANGL. ZKR. VKOPNUTÍ				HERNÍ POUKAZ RODOVÝ SVAZ				JINDY NÁŘEČ.
PROTŘELÝ MUŽ							DŘEVĚNÝ STROP ŠPATNĚ			
DRUHY OBRAZŮ					INIC. HEREČ. ZEDNÍČKOVĚ TLAK KRVE ZKR.			INIC. SPIS. NEFFA MĚRNÁ JEDNOTKA		
PROUTĚNÁ NÁDOBA				ŽIDOVSKÝ NÁBOŽENSKÝ KODEX						
TÝKAJÍCÍ SE OPŮ				OBUVNICKÉ NOŽE						

Správné odpovědi a výherci

Kam po Česku, leden–únor 2021

Celkem došlo 1 537 odpovědí, 1 526 z internetu a 11 dopisů, z toho 890 žen a 647 mužů.

Augustinova historická fotohádanka

odpovědi: 1. c) Kunětická hora, 2. b) Svojanov, 3. c) Hořineves, 4. a) Třeboň, 5. c) Landštejn, 6. b) Červená Lhota, 7. c) Adršpach, 8. a) Hrádek u Nechranic, 9. b) Králův Dvůr, 10. a) Borotín, 11. c) Roudnice nad Labem, 12. a) Okoř

soutěžilo: 298 čtenářů; 200 správně; 98 špatně
výherci: I. Farkačová, Újezd u Brna; J. Viktoriková, Rychnov nad Kněžnou; R. Kisevtr, Nymburk

Edice ČT

otázka: Jak se jmenuje moderní kuchařka Kateřiny Winterové vydaná v roce 2018?

odpověď: b) Jíst a žít

soutěžilo: 548 čtenářů; 543 správně; 5 špatně

výherci: J. Háněl, Jihlava; M. Olbertová, Hulín; M. Spáčilová, Slavkov

Fotohádanka

otázka: Poznáte místo na fotografii?

odpověď: a) Zámek Žleby, 1809

soutěžilo: 399 čtenářů; 242 správně; 157 špatně

výherci: P. Tomanová, Brno; P. Pecka, Vysoké Mýto; L. Škardová, Zruč-Senec

Křížovka

...pod názvem Panna a Baba

soutěžilo: 292 čtenářů; 291 správně; 1 špatně

výherci: J. Březinová, Praha 9; T. Pávek, Nový Bor; T. Mazura, Náchod

Anketa Kraj mého srdce

celkem hlasovalo: 3 537

výherci: A. Petrovská, Praha 7; P. Hladečková, Hosty; P. Bohuš, Brno; D. Voborská, Loštice; V. Zahradka, Semily

Všem výhercům srdečně blahopřejeme.

Poznáte místo na fotografii?

- a) Břevnovský klášter v Praze
- b) Zemská sněmovna v Opavě
- c) Klášter Broumov

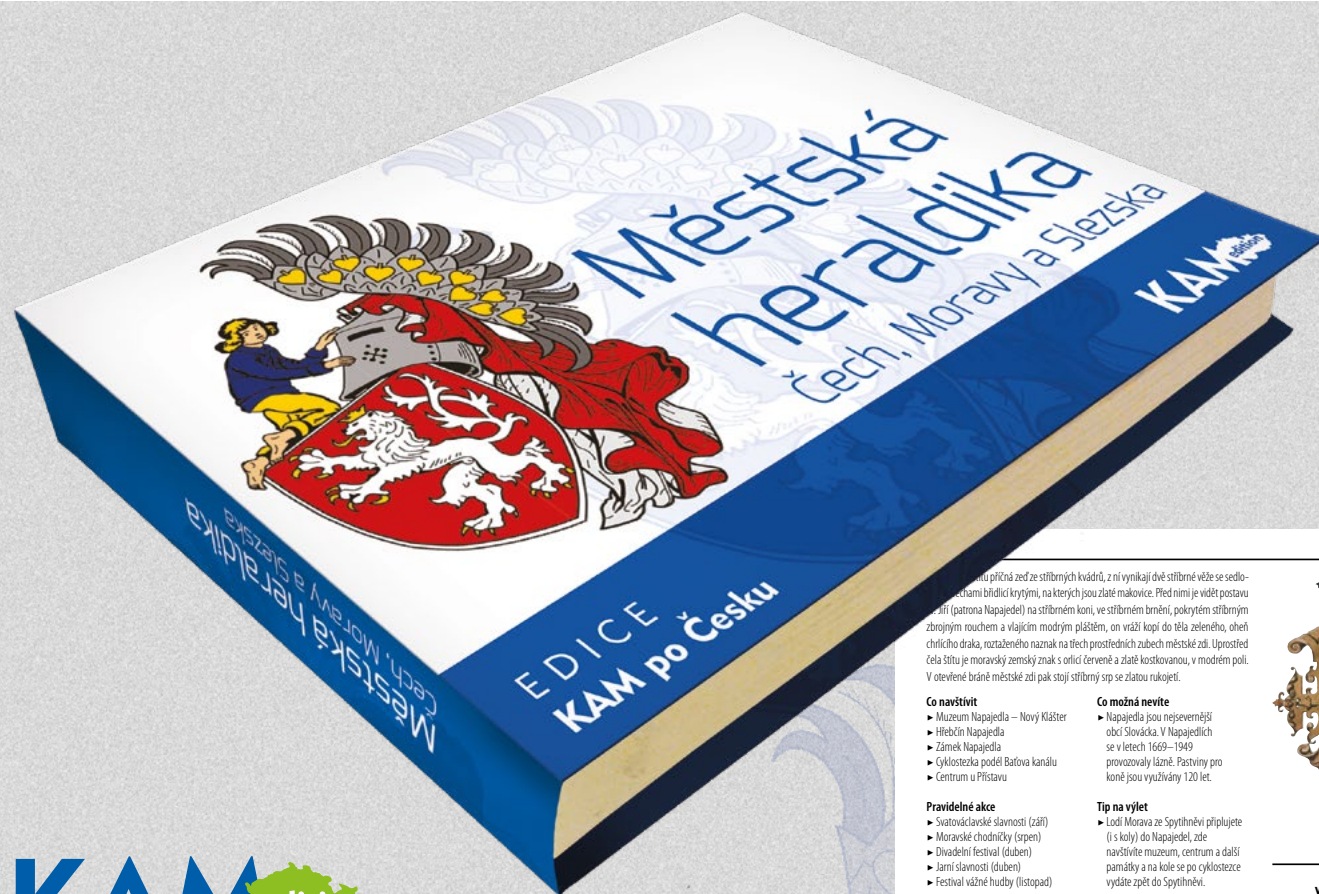
Tajenku křížovky a odpověď na fotohádanku nám zašlete do 15. dubna z www.kampocesku.cz/ souteze nebo na adresu redakce. Dvakrát tři autoři správných odpovědí obdrží mapu věnovanou vydavatelstvím Kartografie PRAHA.

Podmínky soutěží najdete na <https://www.kampocesku.cz/vseobecne-podminky>. Soutěžící účastí v soutěži souhlasí se zařazením všech svých osobních údajů poskytnutých v rámci soutěže do databáze pořadatele soutěže za účelem vyhodnocení a předání výher. Výherci budou o výhře informováni v příštím vydání KAM po Česku a výhry jim budou zaslány zadavatelem soutěže v co nejkratší době.

Městská heraldika

Čech, Moravy a Slezska

Publikace z ediční řady KAM Edition

založeno l. P. 1355

...u příčině zed' ze stříbrných kvádrů, 2 ní vynikají dvě stříbrné věže se sedlo-
...hami bíhlicí korymbi, na kterých jsou zlaté malovky. Před nimi je vidět postavu
...in (gatrona Napajedle) na stříbrném koni, ve stříbrném brnění, pokrytém stříbrným
zbrojním rouchem a vlnitým modrým pláštěm, on vřáží kopí do těla zeleného, oheň
chrličho draka, roztaženého naznak na ttech prostředních zubech městské zdi. Uprostřed
čela štítu je moravský zemský znak s orlicí červeně a zlatě kostkovanou, v modrém poli.
V otevřené bráně městské zdi pak stojí stříbrný srp se zlatou rukojetí.

Co navštívit

- Muzeum Napajedla – Nový Klášter
- Hřebčín Napajedla
- Zámek Napajedla
- Cyklostezka podél Bařova kanálu
- Centrum u Přístavu

Pravidelné akce

- Svatováclavské slavnosti (září)
- Moravské chodníčky (srpen)
- Divadelní festival (duben)
- Jarní slavnosti (duben)
- Festival vážné hudby (listopad)

Co možná nevíte

- Napajedla jsou nejsevernější
obcí Slovácká. V Napajedlech
se v letech 1669–1949
provozovaly lázně. Pastviny pro
koně jsou využívány 120 let.

Tip na výlet

- Lodi Morava ze Spytihněvi připlujete
(i s koly) do Napajedle, zde
navštivte muzeum, centrum a další
památky a na kole se po cyklostezce
vydáte zpět do Spytihněvi.

www.napajedla.cz
www.ic.napajedla.cz
www.kknajedla.cz

KAM edition

V publikaci Městská heraldika Čech, Moravy a Slezska se dozvíte, jaký je aktuálně užívaný znak zhruba poloviny měst České republiky, rok založení (první písemná zmínka), popis znaku, případně legendu o jeho vzniku. Nadčasovými sděleními jsou informace, co ve městě navštívit, pozvání na pravidelně pořádané akce a nechybí ani tipy na doporučený výlet.

Bonusem jsou znaky všech pražských městských částí.

■ vázaná plnobarevná

■ doporučená prodejní cena 250 Kč

■ k dostání ve vybraných městech ČR
(kompletní seznam měst na
www.kamocesku.cz)
a na adrese redakce

15 LET S VÁMI

PŘEDPLATNÉ

OBJEDNAT U: SEND Předplatné s. r. o. | Ve Žlíbku 1800/77 | 193 00 Praha 9
e-mail: send@send.cz | tel.: +420 225 985 225 | mobil: +420 777 333 370

OBJEDNAT U: REDAKCE KAM po Česku | Kubelíkova 30 | 130 00 Praha 3
e-mail: redakce@kampocesku.cz | tel.: +420 222 944 816-7 | mobil: +420 602 223 279